

DOORZETTEN VOOR DE IDEALE DORPEN

Duurzaam, eerlijk en vrij

Verkiezingsprogramma

GroenLinks-PvdA Duiven, Groessen, Loo

2026-2029

Inhoudsopgave

Het Duiven, Groessen en Loo van GroenLinks-PvdA	3
Welkom in ons verkiezingsprogramma.....	4
Hoofdstuk 1 Een betaalbaar huis in een fijne en veilige buurt.....	5
Nieuwe woningen	6
Bestaande woningen.....	9
Leefbaarheid	12
Centrum Duiven.....	14
Hoofdstuk 2 Samen leven in een sociale en zorgzame gemeente.....	16
Vertrouwen en nabijheid.....	17
Gezond zijn	19
Leren en cultuur	21
Bewegen.....	23
Veilig leven.....	25
Iedereen hoort erbij, verschillen moet je vieren.....	27
Vrij zijn.....	29
Hoofdstuk 3 Een groene economie in een gezonde leefomgeving	31
Een economie in Duiven, Groessen en Loo die kansen biedt.....	32
Een groene leefomgeving en waardevol landschap van en voor iedereen	34
Een robuuste groenblauwe structuur	37
De menselijke maat als maatstaaf voor de openbare ruimte	39
Dierenwelzijn.....	41
Grondstoffen: van afval naar waarde	43

Hoofdstuk 4 Besturen met visie investeren met lef	45
Gemeente de Liemers	46
Gemeente Duiven verbonden in de regio	48
Digitalisering die werkt voor iedereen	50
Goed bestuur	52
En het geld	54

HET DUIVEN GROESSEN EN LOO VAN GROENLINKS-PVDA

In Duiven, Groessen en Loo laten we samen zien wat we kunnen bereiken. We ontmoeten elkaar in de buurt, bij verenigingen en in wijkcentra. Samen vormen we een levendige gemeenschap waar iedereen erbij hoort. We vieren onze verschillen en putten daar juist onze kracht uit. Zo blijven onze dorpen sterk, warm en weerbaar. Klaar voor de uitdagingen van deze tijd.

Voor onze gemeente betekent dat bouwen aan 1.900 nieuwe woningen, zodat iedereen een thuis heeft. De wachtlijsten voor sociale huur laten krimpen door te investeren in betaalbare huizen. We houden onze zorg en voorzieningen op peil, kiezen voor lokale ondernemers boven logistieke reuzen en zorgen voor gezonde, groene en veilige dorpen. Straten waar kinderen veilig buiten kunnen spelen en mensen elkaar ontmoeten.

Duiven is een plek waar veel samenkomt. Drie dorpen met elk hun eigen karakter, midden tussen de natuur en bedrijvigheid. Onder de rook van Arnhem, houden wij vast aan onze charme. We willen groeien, maar mét behoud van ons groene en sociale karakter. Dat vraagt om visie én lef.

Onze visie is er één van samenhang. Waar wijken groeien, groeien parken mee. We investeren in landschapsparken en nieuwe natuur, bijvoorbeeld langs de A12, langs de *Rijksweg* en op het *Looveld*. Waar nieuwe huizen komen, horen ook voorzieningen bij. Muziek in de klas, basisscholen die ook in Loo en Groessen blijven, een bibliotheek die uitgroeit tot maatschappelijk plein, en zorg die dichtbij én op tijd is.

Duiven wordt dé innovatie hub van Gelderland, met kansen voor jonge bedrijven, innovatie en aansluiting op ons onderwijs. We kiezen bewust voor duurzame groei. Schaarse ruimte geven we liever aan lokale en vernieuwende ondernemers dan aan fastfoodketens en logistieke dozen. Zo versterken we de economie.

In de politiek lijkt het soms alsof je moet kiezen. Óf meer woningen, óf betaalbare huur. Óf economische groei, óf natuur en voorzieningen. Wij geloven dat het samen kan. Als we het samen willen.

Dit programma laat zien hoe we samen de uitdagingen van deze tijd aan kunnen. Ik wil daarvoor een speciaal woord van dank uiten aan de programmacommissie. Samen met Saskia van Miltenburg, Dick de Lange, Dan Assendorp, Sonja Bakker, Chris Baltjes, Richella Parker, Hermie de Voer, Oswald Wassink en Jan Veldhoen is met overtuiging gewerkt aan dit verkiezingsprogramma dat laat zien waar GroenLinks-PvdA in Duiven, Groessen en Loo voor staat

Ook w

il ik dank uitspreken aan alle inwoners die tijdens de inspraakavonden hun stem hebben laten horen. In de OGtent spraken we over wonen, in Zaal Berendsen in Loo over de zorg en sociale voorzieningen, en in het Palet in Duiven-West over een gezonde economie in een groene leefomgeving. Jullie ideeën, zorgen en betrokkenheid hebben ons geholpen om dit programma te maken tot wat het nu is. Een plan vóór en dóór onze gemeenschap. Voor dorpen die bruisen, groeien en zich blijven onderscheiden, ook in de toekomst. We hoeven er alleen voor te kiezen.

Woensdag 18 maart is het zover. Laat die kans niet liggen. Samen maken we het verschil.

Merlijn de Jonghe

Welkom in ons verkiezingsprogramma

Welkom in het verkiezingsprogramma van GroenLinks-PvdA. In het Duiven, Groessen en Loo van GroenLinks-PvdA draait alles om mensen, gemeenschappen en het landschap waarin we leven. Het gaat om solidariteit, zodat niemand buiten de boot valt; om duurzaamheid, zodat onze kinderen een leefbare toekomst hebben; om verbondenheid, zodat buurten en dorpen plekken zijn waar mensen elkaar ontmoeten en ondersteunen; en om eerlijkheid, vrijheid en kansen, zodat iedereen vooruit kan in het leven.

In dit programma leest u hoe wij deze waarden concreet maken in vier overkoepelende thema's:

1. **Een betaalbaar huis in een fijne en veilige buurt** - een plek die voelt als thuis, waar wonen betaalbaar, toekomstbestendig en leefbaar is. Met nieuwe woningen, slimme benutting van bestaande woningen en buurten die niet alleen bestaan, maar leven.
2. **Samen leven in een sociale en zorgzame gemeente** - een stevige basis voor iedereen, waarin gezondheid, meedoen en vrijheid centraal staan, en waarin iedereen de kans krijgt om actief bij te dragen aan de samenleving.
3. **Een groene economie in een gezonde omgeving** - een lokale economie die werk en innovatie biedt, en een landschap waarin natuur, landbouw en recreatie elkaar versterken.
4. **Besturen met visie, investeren met lef** - een gemeente die op basis van een heldere visie keuzes durft te maken, verantwoordelijkheid neemt en investeert in de voorzieningen die onze dorpen sterk maken, met oog voor duurzaamheid, zorg en samenhang.

jaren en een overzicht van wat we al hebben bereikt. Zo ziet u precies waar GroenLinks-PvdA voor staat: ambitieuze, uitvoerbare plannen die het leven in Duiven, Groessen en Loo verbeteren.

In dit verkiezingsprogramma laten wij zien hoe wij bouwen aan een gemeente waarin mensen, natuur en economie samen groeien. Een Duiven, Groessen en Loo met een leefomgeving die voelt als thuis, waar solidariteit, duurzaamheid en vrijheid centraal staan.

Ieder hoofdstuk begint met een korte inleiding, gevolgd door drie kernpunten voor de snelle lezer, concrete actiepunten voor de komende

Hoofdstuk 1

Een betaalbaar huis in een fijne en veilige buurt

Een huis is veel meer dan een dak boven je hoofd. Het is de plek waar je samenkomt met vrienden en familie en waar je tot rust komt na een lange dag. Maar voor veel mensen, en zeker voor starters, is zo'n plek verder weg dan ooit. Wachtlijsten voor een betaalbare huurwoning zijn eindeloos, zonder schenking van familie ben je als starter kansloos en een woning in de plaats waar je bent opgegroeid zit er vaak moeilijk in. Iedereen van goede wil die iets van zijn leven wil maken, blijft zo stilstaan.

Er moet dringend gebouwd worden en nog te vaak wordt waardevolle grond verspild aan villa's en dure koopwoningen, of plannen liggen jarenlang stil door stapels aan onderzoek.

Duiven heeft nú keuzes nodig die recht doen aan wie het hardst geraakt wordt door de wooncrisis. Daarom kiest GroenLinks-PvdA voor volkshuisvesting met politieke daadkracht.

Wij zijn dé partij die wonen opnieuw tot een publieke zaak maakt. Geen vrijblijvendheid meer, maar concrete doelen, transparantie en regie. We bouwen aan een gemeente waar wonen weer bereikbaar wordt, waar buurten leefbaar blijven en waar solidariteit en duurzaamheid hand in hand gaan.

In dit hoofdstuk lees je hoe wij deze koers vormgeven in drie samenhangende paragrafen:

1.1 Nieuwe woningen: Versnel het proces van woningbouw, geef voorrang aan betaalbare huur en koop, en benut slimme locaties zoals de *Spoorzone*.

1.2 Bestaande woningen: Benut de kracht van onze huidige woonvoorraad met slimme ingrepen, wijkvernieuwing en ruimte voor doorstroming.

1.3 Leefbaarheid: Bouw buurten waar je niet alleen woont, maar leeft. Met veiligheid, speelruimte, groen en verbondenheid.

1.4 Centrum Duiven: Bouw mee aan een levendige, toekomstbestendige plek waar wonen, winkelen en ontmoeten hand in hand gaan.

GroenLinks-PvdA bouwt voor eerlijke kansen, sterke buurten en een gemeente die weer perspectief biedt. Daarin mag u van ons een duidelijke sturing verwachten en ons op aanspreken. Voor eerlijke kansen, leefbare buurten en een gemeente die weer perspectief biedt. Want een huis is meer dan vier muren. Het is het thuis waar je opgroeit, werkt, viert, vrienden maakt en het is de basis van een hoopvolle toekomst.

Nieuwe woningen

GroenLinks-PvdA wil meer regie op de bouwplannen van nieuwe woningen. Want wonen is te belangrijk om over te laten aan de markt. Samen met inwoners en corporaties bouwen we aan duurzame en betaalbare woningen in Duiven.

De opgave om bijna 2.000 woningen te realiseren vóór 2040 vraagt om politieke duidelijkheid. Mooie woorden zijn niet genoeg, het gaat om concrete steun voor projecten en keuzes die woningzoekenden en doorstromers daadwerkelijk vooruithelpen.

Wie écht voor wonen kiest, moet ook durven bouwen. GroenLinks-PvdA neemt deze verantwoordelijkheid. Daarom gaan we graag een coalitie aan met partijen die zich aantoonbaar achter deze ambitie scharen.

We hebben geen tijd te verliezen. Met GroenLinks-PvdA wordt volkshuisvesting een topprioriteit. We zetten in op woningcoöperaties nieuwe stijl met publieke regie en een brede mix van doelgroepen en woningtypen

IN HET KORT

Wonen wordt een topprioriteit in Duiven, Groessen en Loo. Iedereen verdient een betaalbaar thuis.

We kiezen voor woningbouwcorporaties nieuwe stijl met publieke regie en een brede mix van doelgroepen en woningtypes

Op korte termijn duidelijke keuzes om de bouw van 1.900 woningen vóór 2040 te behalen

Onze actiepunten

1. Eén plan, één koers

Binnen de eerste 200 dagen van het nieuwe college presenteren we een overkoepelend woningbouwprogramma om de komende 15 jaar in Duiven bijna 2.000 woningen te bouwen. Dat doen we niet versnipperd, maar met een helder en samenhangend plan. met aantallen, woontypen, locaties en spreiding in de tijd. Zo maken we plannen concreet en toetsbaar.

We leggen dit plan voor aan de gemeenschap. Want bouwen doen we samen. In plaats van losse plannen, kiezen we voor één gezamenlijke koers, met ruimte voor inspraak, maar ook met de lef om door te pakken.

2. Regie nemen

Als ontwikkelaars en beleggers niet meewerken aan onze doelen, grijpen we in. We zijn bereid om grond te verwerven, actief grondbeleid te voeren en indien nodig te onteigenen om de woonafspraken te realiseren.

3. Volkshuisvesting voor iedereen

Sociale huur is geen vangnet, maar een fundament. Voor jongeren, starters, ouderen en middeninkomens is sociale huur een reëel en noodzakelijk alternatief. Sociale huurwoningen die kwalitatief hoogwaardig zijn, duurzaam en goed ingepast in de wijk.

4. Woningbouwcoöperaties Nieuwe Stijl

Woningcoöperaties moeten weer doen waar ze goed in zijn: betaalbare woningen bouwen, waar sprake is van:

- ✓ Publieke regie en langdurige investeringen
- ✓ Hoogwaardige architectuur en voorzieningen
- ✓ Een brede mix van doelgroepen en woningtypes
- ✓ Het centraal zetten van gemeenschapsvorming
- ✓ Betaalbaarheid en beschikbaarheid voor brede groepen

5. Sociale huurvoorraad komt op niveau

In 2040 is minimaal 30% van de totale woonvoorraad in de gemeente Duiven sociale huur. We streven naar 35% van de totale voorraad. Dat betekent inhalen, want we zitten nu op 27%. De bouw van bijna 2.000 nieuwe woningen vóór 2040 biedt de kans om dit te realiseren. Binnen de eerste 200 dagen van het nieuwe college leggen we vast hoe het minimum en het streefpercentage worden vertaald naar concrete aantallen per bouwlocatie. Zo maken we onze ambitie meetbaar én haalbaar.

“Sinds 2022 zijn er pas 17 van de benodigde 330 sociale huurwoningen gebouwd. Intussen verrijzen villa’s op plekken waar tientallen mensen hadden kunnen wonen. Dat is geen gebrek aan ruimte, dat is een gebrek aan keuzes. GroenLinks-PvdA kiest voor versnelling, betaalbaarheid en een woonbeleid dat doet wat nodig is” - Merlijn de Jonghe

6. Vaste lage grondprijzen

Woningcorporaties moeten betaalbare huurwoningen kunnen bouwen tegen een vaste, lage grondprijs. Zo krijgen ontwikkelaars geen vrije hand meer om alleen dure koopwoningen neer te zetten.

7. Oprichting Regionaal Woonfonds

De financiële slagkracht van corporaties wordt versterkt om volwaardig sociale- en middenhuurwoningen te bouwen door de oprichting van een *Regionaal Woonfonds*. Wij pleiten hiervoor in de [Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen \(GMR\)](#).

8. Ontwikkelaars bouwen sociaal

Ook kleine bouwprojecten dragen bij aan meer sociale huurwoningen. Nu geldt pas een verplichting vanaf 50 woningen. Wij verlagen die grens naar 5. Dit draagt bij aan verspreiding van diverse woningtypen en het behalen van de doelstellingen.

9. Betaalbaar eerst. luxe later

Terwijl de afgesproken doelstellingen voor betaalbaar wonen steeds meer uit zicht raken, domineren in Duiven luxe villa’s en dure koopwoningen. Deze scheefgroei moet worden rechtgezet. Eerst bouwen we wat nodig is, pas daarna voor het hogere segment. Niet andersom.

10. Ruimte voor extra woningen in de Spoorzone

GroenLinks-PvdA wil direct aandacht voor de Spoorzone. Visievorming wordt direct gestart voor dit gebied met een potentieel van ongeveer 1.200 nieuwe woningen. De Spoorzone kan het grootste woonproject van Duiven worden. Daarom starten we een breed gesprek met buurtbewoners, ondernemers en grondeigenaren. Iedereen mag meedenken, meepraten en ideeën aandragen. Samen bepalen we hoe dit gebied eruit komt te zien.

11. Bouwen voor de behoefte van inwoners

Bouwen naar behoefte. Dus meer kleine wooneenheden, woningen voor starters en levensloopbestendige woningen voor ouderen.

Dit hebben we al bereikt

- Voortgang bereikt in het plan *Biezenkampen*: In 2022 is alle participatie rondom stilgezet en hebben omwonenden geen invloed mogen uiten op deze wijk. Vanaf 2024 is dit onder politieke druk weer vlot getrokken en participatie opnieuw gestart.
- De wijk *Biezenkampen* wordt autoluw, met veel ruimte voor ontmoeting, groen en spelende kinderen. Ons voorstel om de omwonenden uit de appel- en perenbuurt extra ruimte te geven om te investeren in leefbaarheid kreeg geen meerderheid, maar bracht het gesprek over compensatie en betrokkenheid wel op gang.
- Samen met het CDA stelde we uitbreiding voor van het aantal [tijdelijke woningen](#) in *Biezenkampen* van 110 naar 120. Dat wil zeggen 10 extra voor statushouders. Dat paste binnen de afgesproken kaders en de ruimte was er. Toch koos de raad voor minder woningen. Een gemiste kans in tijden van woningnood.
- Wij kozen voor de bouw van minstens 30 sociale huurwoningen in de *Broekstraat* in plaats van [2 villa's voor de familie van der Valk](#). De keuze voor de villa's past niet bij regionale woonafspraken en de harde cijfers uit de monitoring *Volkshuisvesting*. Ons voorstel behaalde geen meerderheid.
- Politieke druk op het houden aan de afspraken die in de [Groene Metropool Regio](#) zijn gemaakt om ca. 1.100 woningen te bouwen vóór 2030 waarvan 30% sociale huur en zien hier scherp op toe.
- [Versnellen van de gebiedsontwikkeling](#) op *Ploen-Noord* door niet te wachten op besluitvorming, maar alvast te starten met participatie en visievorming. Dat leverde minstens drie maanden tijdswinst op.
- Voortgang geëist van de [Woningbouwevaluatie](#) waarin álle tot nu toe mogelijke locaties tot 2040 in beeld zijn gebracht. Wij hebben aangedrongen op vaart maken met deze locaties, met name binnen de bestaande kom. Dit zijn plekken waar je nu kunt starten, en waar sociale huur mogelijk is. Voorbeelden uit deze evaluatie zijn:
 - ✓ De oude *Remigiusschool* ([Droopad 1](#)) is in ontwikkeling gebracht en de bouw van 50 nieuwe woningen mogelijk gemaakt.
 - ✓ De [Bloesemgaarde](#) in Groessen is in ontwikkeling gebracht waar momenteel 40 woningen in aanbouw zijn.
 - ✓ Het [kassencomplex](#) in Loo kan versneld gebouwd worden wanneer de plannen rond zijn. Dit gaat om 40 woningen.

Bestaande woningen

In de gemeente Duiven willen we dat iedereen een plek vindt die voelt als thuis. Dat betekent dat we niet alleen nieuwe woningen bouwen, maar ook de kracht van onze bestaande buurten benutten. Door leegstand aan te pakken en slim gebruik te maken van de woningen die we hebben, scheppen we ruimte zonder schaarse grond verder onder druk te zetten.

Elke woning kan toekomstbestendig worden gemaakt. Dat vraagt om creativiteit: door woningen te splitsen, uit te breiden of op te toppen. Zo kunnen we plek maken voor nieuwe generaties, zonder dat mensen hun buurt eventueel hoeven te verlaten. Dit zorgt voor doorstroming en diversiteit in de wijk, en brengt wonen dichterbij wat mensen nodig hebben.

Door bestaande wijken aan te passen is een groene en duurzame toekomst mogelijk. Met isolatie, vergroening en begeleiding bij energiebesparing maken we huizen comfortabeler én betaalbaarder in gebruik. Investeer niet alleen in stenen, maar ook in de buurt, bijvoorbeeld door bewoners te ondersteunen met subsidies, tuincoaches en adviesgesprekken. Zo wordt de gemeente eerlijk en klimaatbestendig.

IN HET KORT

Slim benutten van bestaande woningen door ruimte te maken voor splitsen, optoppen en herstructureren

Wijken toekomstbestendig maken met isolatie, vergroening en energieadvies aan huis.

Wijkvernieuwing mét bewoners via wijkscans, lokale kennis en maatwerk per buurt

Onze actiepunten

1. Duivense wijkvernieuwing

Wijken [vernieuwen](#) samen met extra woonruimte. Dit kan door:

- ✓ Het splitsen, uitbouwen, optoppen van **bestaande woningen**
- ✓ Kleinschalige ingrepen en gebruik van restructurering door **chirurgisch ingrijpen**
- ✓ Uitgebreid slopen en nieuw bouwen door middel van **herstructurering**
- ✓ Aanpassingen in **wijkranden** en terugtrekkend verkeer

2. Wijkvernieuwing op maat, mét bewoners

Met wijkscans wordt de ruimte onze wijken in beeld gebracht en bouwen we samen met bewoners aan een toekomstgerichte wijkvisie.

3. Soepele vergunningen

De vergunningverlening voor nieuwe woningen, woningaanpassingen zoals splitsen en optoppen wordt soepeler en beweegt mee met onze mobiliteitsvisie. Door beter af te stemmen op OV, deelmobiliteit en autoluwe woonvormen maken we sneller ruimte voor extra woningen, zonder dat de leefbaarheid onder druk komt te staan.

4. Liefdes én vriendschapsbonus voor samenwoners

Willen twee mensen samenwonen, dan mogen ze hun wachttijd voor een sociale huurwoning bij elkaar optellen. Zo bevorderen we doorstroming en maken we het makkelijker om samen een betaalbaar thuis te vinden in Duiven.

5. Hoekwoning aanpak voor snelle toepassing

Zet in op de brede toepassing van de [hoekwoning-aanpak](#): één woning vervangen door drie appartementen. Zo komen er meer betaalbare woonruimte voor ouderen en starters, midden in je eigen buurt.

6. Sterk doorstroombeleid voor beweging in de woningmarkt

Sterk doorstroombeleid met verhuiscoaches, financiële ondersteuning en voorrang voor ouderen en kleine huishoudens. Zo komen woningen vrij en komt er beweging in de woningmarkt.

7. Leegstand wordt aangepakt

In Duiven staat ca. [1% van de woningen leeg](#). Dat is woonruimte voor ca. 200 woningen. Zet deze leegstand in voor transformatie, hergebruik en slimme aanpassing van bestaande panden.

8. Loket tegen huisjesmelkerij

Scherp toezicht op de *Wet goed verhuurderschap* en versterken van het Duivense [loket](#) waar inwoners terecht kunnen voor klachtenafhandeling, rechtshulp en kostendekking. Dit loket wordt actief onder de aandacht gebracht, zodat huurders weten waar ze terecht kunnen.

9. Energieadvies aan huis voor lagere inkomen

Huishoudens met een laag inkomen krijgen persoonlijke begeleiding aan huis, met inzicht in energiebesparing en directe inzet van producten zoals tochtstrips, radiatorfolie en energiezuinige verlichting. De gemeente versterkt de bestaande [Witgoedregeling](#), zodat huishoudens energieslurpende apparaten kunnen vervangen. Zorg voor flexibiliteit binnen de regeling: als een energiezuinig alternatief nét buiten het standaardbudget valt, leggen we het verschil bij. Zo worden duurzame keuzes echt bereikbaar. Goed voor het klimaat én de portemonnee.

10. Lokale samenwerking voor blijvende impact

Vrijwilligers en wijkcoaches worden getraind om energiearmoede tegen te gaan. Door dit lokaal te organiseren met mensen die de gemeenschap kennen, ontstaat laagdrempelig en vertrouwd contact. Samen met corporaties en buurtinitiatieven worden energiemaatregelen écht uitgevoerd in de wijk.

Hoekwoningaanpak Vivare in gemeente Rheden.

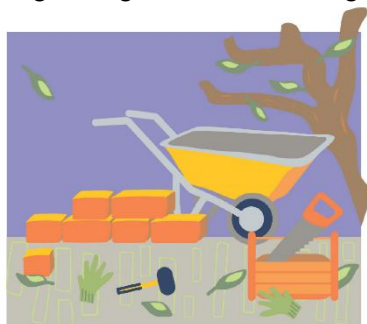
Dit hebben we al bereikt

- Door het vaststellen van het beleid '[Beter benutten bestaande woningvoorraad](#)' is een begin gemaakt in het creëren van meer woonruimte binnen de bestaande voorraad en het mogelijk maken van nieuwe woonvormen zoals splitsing, woningdelen en tijdelijke woningen.
- Externe inspiratie voor de raad: op uitnodiging van GroenLinks-PvdA heeft Reimar von Meding de raad toegesproken over hoe investeren in leefbaarheid leidt tot meer woonruimte, waardoor er draagvlak en nieuwe inzichten zijn ontstaan voor wijkverbetering en woningaanpassingen.
- Met Vivare afgestemd wat nodig is om de sociale woningbouw vlot te trekken. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in onze actiepunten.

Leefbaarheid

In Duiven bouwen we buurten waar je je thuis voelt. Waar kinderen veilig naar school kunnen lopen en fietsen, ouderen elkaar ontmoeten op straat en in het dorpshuis, en bewoners samen zorgen voor een levendige omgeving. Dit gaat verder dan bouwen. Het gaat om ontmoeten, samenwerken en ruimte creëren voor jong en oud.

Leefbaarheid ontstaat niet vanzelf. Het vraagt om goede voorzieningen, veilige straten, groen in de wijk. Maar het vraagt ook om vertrouwen: dat je als bewoner invloed hebt, dat je gehoord wordt, en dat je samen met anderen kunt werken aan je buurt. Of het nu gaat om een nieuwe wijk of een bestaande straat, leefbaarheid begint bij mensen.

Samen met inwoners wil GroenLinks-PvdA de voorwaarden scheppen voor buurten zodat die sociaal sterk zijn, duurzaam gebouwd en goed verbonden zijn. Zorgen dat nieuwbouw niet alleen stenen oplevert, maar ook gemeenschappen. En we investeren in bestaande wijken, zodat niemand achterblijft.

IN HET KORT

We versterken buurten met voorzieningen, groen, ontmoetingsplekken en sociale veiligheid

We ondersteunen buurt initiatieven en zorgen dat subsidies zoals de Dorpendeal écht worden benut

We zorgen dat ontwikkelaars bijdragen aan leefbaarheid via een voorzieningenfonds en landschapsfonds

Actiepunten

1. Buurtharten in elke wijk

Creëren van buurtharten met ruimte voor ontmoeting, maatschappelijke functies en groen. Plekken waar de buurt samenkomt en iedereen welkom is. Voorbeelden zijn de *Gladiolenstraat* of de *Dorpsnoot* in Loo met activiteiten voor jong en oud, van bijlessen tot cultuur en welzijnswerk.

2. Uitvoeren plan dorpsraden Loo en Groessen

Uitvoeren van het de plannen van de *Dorpsraad* van Loo: vergroening, behoud van kermisruimte, herbestemming van schuren en een veilig voetpad naar de *Bernadetteschool*. Ook wordt volop ondersteuning verleend aan het actualiseren we de [dorpsplannen voor Loo](#) en Groessen en de uiteindelijke uitvoering hiervan.

3. Huis van Droo wordt versterkt

Het *Huis van Droo* wordt versterkt als centraal punt in *Oud-Zuid*, toegankelijk voor de hele buurt, met ruimte voor ontmoeting, activiteiten en ondersteuning.

4. Duivense Dorpendeal

De [Dorpendeal](#) is een krachtig voorbeeld voor het versterken van sociale verbinding in een wijk of dorp. In Duiven is deze kans tot nu toe onderbenut. Zorg dat zulke middelen wél worden aangevraagd en ingezet, zodat goede plannen niet blijven liggen, maar echt tot bloei komen. Ook wordt actief ingezet op provinciale subsidies voor [biodiversiteit & landschap](#), cultuur, kunst en buurtinitiatieven.

5. Eilandplein wordt verbonden

Herstel van het [oorspronkelijke plan](#), gemaakt door onze inwoners: het parkgebied van het *Eilandplein* wordt vergroot, basisschool *Het Veer* en het *Eilandplein* worden verbonden, en het kruispunt wordt autovrij en veilig voor fietsers en kinderen.

6. Uitgaansavond voor jongeren

Samen met jongeren en jongerenwerkers worden uitgaansavonden georganiseerd voor jongeren in bijvoorbeeld de *OGtent*.

7. Een jongerencentrum in Duiven

Er komt volle aandacht voor het onderzoek naar een nieuw jongerencentrum waar jongeren bij elkaar kunnen komen. De voordelen die onze jongerenwerkers ervaren van een jongerencentrum in Westervoort nemen we hierin mee.

8. Geschikte hangplekken

Op verschillende plekken in de gemeente hebben jongeren behoefte aan plekken waar zij kunnen samenkomen en ontspannen, zonder dat omwonenden overlast ervaren. Daarom worden hangplekken strategisch ingericht op locaties waar hinder voor de omgeving wordt voorkomen. Deze hangplekken kunnen eenvoudig van opzet zijn, maar worden wel officieel aangewezen. Dat helpt ook handhavers en agenten om jongeren te wijzen op de plekken waar het wél is toegestaan om te hangen, wanneer er sprake is van overlast op andere locaties.

9. Ontwikkelaars dragen bij aan leefbaarheid

Bij woningbouw en bedrijventerreinen dragen ontwikkelaars bij aan een voorzieningenfonds en landschapsfonds. Zo nemen zij medeverantwoordelijkheid voor (landschaps-)parken, scholen en zorgvoorzieningen die nodig zijn om de leefomgeving mee te laten groeien met het aantal inwoners en gebruikers.

10. Inclusieve woonvormen in elke buurt

Beschermd Wonen en passende woonvormen voor mensen met zorgbehoefte in iedere wijk, zodat iedereen mee kan doen.

Dit hebben we al bereikt

- In januari 2025 is het amendement [Grondbeleid](#) unaniem aangenomen: ontwikkelaars dragen voortaan bij aan voorzieningen en een gezonde leefomgeving. Dit grondbeleid maakt het mogelijk om een financiële bijdragen van ontwikkelaars in te zetten voor o.a. buurthuis, sporthal, bibliotheek, park, klimaatbestendig groen en landschapsherstel.
- In de [Duivense Bloemenbuurt](#) zorgt een buurthuis voor verbinding tussen buurtbewoners.
- Op het *Eilandplein* hebben bewoners samen het [“Eiland Park”](#) ontworpen.
- *Duiven-West* kreeg een volwaardig dorpshart op het [Mondriaanplein](#) met extra groen en ruimte voor ontmoeting.
- Budget is vrijgemaakt voor jongerenwerkers en jeugdboa's en er zijn voorbereidende gesprekken gevoerd voor een jongerencentrum.
- Vastgelegd dat de basisscholen in Groessen en Loo behouden blijven, ook na gemeentelijke fusie.
- Samen met het CDA is een [motie ingediend](#) voor een nieuw speeltoestel bij basisschool *De Toermalijn*, een speel- en ontmoetingsplek voor kinderen uit Duiven *Zuid-West*.
- In de mobiliteitsvisie is vastgelegd dat er een [buurtbus komt tussen Loo, Groessen en Duiven](#).
- Er is extra geld vrijgemaakt om speeltuinen op niveau te houden en te voorkomen dat toestellen verdwijnen, zonder vervangen te worden.

Centrum Duiven

De centrumontwikkeling in Duiven vraagt om regie: private belangen mogen niet bepalen hoe onze gezamenlijke ruimte eruitziet. De gemeente moet actief sturen, zodat lokale ondernemers niet verdrukt worden door grote ketens en het centrum niet verstart door massale supermarkten. Wij willen een groen, uitnodigend centrum in een parklandschap. Een plek om te winkelen, ontmoeten en verblijven.

Daarbij hoort een fundamentele herziening van de mobiliteit in en rondom het centrum. In het centrum komen de meeste mensen aan met de fiets. Ook de auto is welkom, maar te gast. In het centrum aangekomen is het een plek om te verblijven. Verkeersbewegingen worden daarom zo veel mogelijk geminimaliseerd. Zo ontstaat een autoluw, veilig en groen centrum, dat aansluit bij de mobiliteitsvisie van Duiven.

Duiven verdient een centrum dat niet alleen functioneert, maar inspireert. Een centrum dat niet alleen bereikbaar is, maar uitnodigt. En een centrum dat niet alleen verkoopt, maar verbindt. Daarvoor gaat GroenLinks-PvdA aan de slag.

IN HET KORT

We pakken de regie terug op de centrumontwikkeling

Het centrum wordt een rustige verblijfsplek, dat inspireert, verbindt en uitnodigt

In het centrum is de auto welkom, maar te gast

Onze actiepunten

1. Vergroten fietsmobiliteit en looproutes, minder autoverkeer.

Omdat wij meer fietsers in het centrum welkom heten zullen er betere en veiligere voorzieningen voor fietsers en wandelaars komen. Denk hierbij aan goede fietsenstallingen zodat fietsers niet aangemoedigd worden om te fietsen door het wandelgebied.

2. Ontwikkelen van een inspirerend centrum

Naast het voldoende aantal supermarkten wil GroenLinks-PvdA een centrum met lokale ondernemers met een afwisselend winkelaanbod, een gezellige markt, cultuuraanbod in de *OGtent* en verschillende horeca. Daarmee trek je meer inwoners naar het centrum. Mensen komen elkaar tegen, blijven wat langer, maken een praatje en doen méér dan alleen boodschappen.

3. Het centrum is een verblijfsplek, geen doorgaande verkeersroute

Het centrum van Duiven wordt een verblijfsplek, niet een doorgaande route. Door de groei van Duiven en de A15 neemt doorgaand verkeer toe. We concentreren auto's slimmer en leiden ze via rondwegen naar de west- of oostzijde. Wegen als de Rijksweg worden autoluw; bussen blijven rijden. Het centrum wordt zo een plek om te winkelen en te verblijven

4. Parkeren op het dak ook bij de Albert Heijn

Bij *Lidl* is het al gerealiseerd: parkeren op het dak van de winkel. De toekomstige *Jumbo* heeft dit ook. Het zou goed zijn als *Albert Heijn* dit bij herontwikkeling ook doet. Zo ontstaat ruimte voor een parkomgeving waar nu de parkeerplaats zit.

Dit hebben we al bereikt

- Wij pleiten voor vergrote aandacht voor pop-up winkels in *De Elshof*. Startende ondernemers kunnen tegen verlaagde huurprijzen een tijd lang een winkelconcept uitproberen. Bij succes groeien ze door naar een permanente winkel in Duiven.
- De [grote cederboom](#) op het parkeerterrein bij de *Action* heeft de strijd om de ruimte tegen extra parkeerplekken gewonnen. Samen met omwonenden trokken we op om deze koste wat het kost te behouden.
- We hebben gepleit voor eerlijke concurrentie tussen centrumondernemers en ontwikkelingen op grote bedrijventerreinen.

Hoofdstuk 2

Samen leven in een sociale en zorgzame gemeente

GroenLinks-PvdA gelooft in de kracht van onze samenleving. Mensen dragen in het dagelijks leven al ontzettend veel bij, bijvoorbeeld door een voetbalteam te trainen of te koken voor de buurvrouw. Of door mee te doen in een energiecoöperatie of een buurtvereniging.

Om deze betrokkenheid te versterken en iedereen de kans te geven mee te doen, zijn goede publieke voorzieningen essentieel. Een gezonde, veilige en sociale samenleving vraagt om toegankelijke gezondheidszorg, een veilige buurt en dorp, ruimte om te bewegen, cultureel aanbod en goed onderwijs.

Maar voorzieningen alleen zijn niet genoeg. Een samenleving is pas écht sociaal als iedereen zich welkom en vrij voelt. Ongeacht je geloof, culturele achtergrond, gender of seksuele gerichtheid, je moet je vrij over straat en door de samenleving kunnen bewegen.

In dit hoofdstuk lees je, in de volgende paragrafen, hoe wij blijven zorgen voor een gezonde, veilige en sociale gemeente:

2.1 Vertrouwen en nabijheid: Inzetten op voldoende ontmoetingsplekken en ruimte bieden aan initiatieven van inwoners.

2.2 Gezond zijn: Investeren in goede jeugdzorg, beschikbaarheid van voldoende preventie, ondersteuning en voorzieningen voor jong en oud.

2.3 Leren en cultuur: Behoud van basisscholen in de dorpen, inzetten op goede opvang voor kinderen en voor iedereen toegankelijke theater, muziek en literatuur.

2.4 Bewegen: Sport voor iedereen mogelijk maken en een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen.

2.5 Veilig leven: Onveilige situaties aanpakken en nee zeggen tegen discriminatie, straatintimidatie en huiselijk geweld.

2.6 Iedereen hoort erbij, verschillen moet je vieren Duiven is een sociale gemeente met eerlijke kansen voor iedereen.

2.7 Vrij zijn: Vrijheid is het recht én de mogelijkheid om je eigen leven vorm te geven, waarbij je gehoord wordt en actief kan meedoen.

Vertrouwen en nabijheid

Samenleven met de mensen om ons heen, in de straat, wijk of het dorp, geeft ons een gevoel van verbondenheid en veiligheid. Dat begint bij kleine dingen. Een schroevendraaier lenen van de burens, een praatje op straat, of even luisteren als iemand het moeilijk heeft. Zulke momenten maken van een buurt een gemeenschap.

Een buurt- of dorpshuis waar je koffie kunt drinken, een theater om van te genieten, een goede school voor je kinderen en een huisarts die je kent. Dat zijn plekken die ertoe doen. Als je daarop kunt rekenen, voelt jouw buurt of dorp écht als jouw plek.

Juist daarom moet ook de politiek dichtbij zijn. Voor GroenLinks-PvdA betekent 'nabijheid' dat we niet van een afstand regeren, maar aanwezig zijn in de wijken en dorpen. Alleen zo weten we wat er speelt, kunnen we beter helpen en bouwen we aan vertrouwen.

Dat begint met luisteren. Naar ideeën van inwoners, naar zorgen én naar dromen. Zoals bij de herinrichting van het Eilandplein, waar bewoners zelf het ontwerp maakten en zo hun buurt vormgaven. Want als mensen mee mogen denken en doen, ontstaat er eigenaarschap en groeit de gemeenschap.

IN HET KORT

Dorpshuizen en wijkinitiatieven krijgen de aandacht die ze verdienen

Gerichte hulp en sociaal werk in wijken waar samenleven onder druk staat

Inwoners krijgen ruimte voor eigen initiatieven en oplossingen

Onze actiepunten

1. Vertrouwen als vertrekpunt

De gemeente benadert bewoners altijd vanuit vertrouwen en met aandacht voor de menselijke maat. Iemands persoonlijke situatie mag nooit uit het oog verdwijnen. Een fout maken mag, het gaat erom dat gemeente en inwoners samen aan een oplossing werken.

2. Hulp die mensen écht bereikt

Te vaak bereikt hulp niet de mensen die de hulp het hardst nodig hebben. Zij trekken niet zelf aan de bel of raken verdwaald tussen verschillende regelingen. De gemeente gaat inwoners actief benaderen met laagdrempelige ondersteuning, zowel digitaal als fysiek. Ook werkt de gemeente samen met scholen, sportclubs en andere organisaties om armoede te signaleren.

3. De juiste hulp op de juiste plek

Vaak lopen bewoners in specifieke wijken of gebieden tegen dezelfde problemen aan. Op die plekken is een wijk- en gebiedsgerichte aanpak nodig: de gemeente kijkt wat er dáár nodig is en biedt bewoners passende ondersteuning en beschikbaarheid voor brede groepen.

4. Laagdrempelige ontmoetingsplekken

Inzetten op behoud van buurthuizen, dorpshuizen, wijkkamers en andere locaties waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

5. Initiatieven van inwoners faciliteren

Verenigingen en inwoners kunnen makkelijk subsidie aanvragen en initiatieven aandrazen zoals bijvoorbeeld voor speeltoestellen of een buurttuin. De subsidie kleur uw buurt blijven we koesteren.

Dit hebben we al bereikt

- Voorgesteld bezuinigingen terug te draaien op welzijns en sociale voorzieningen zoals dorpshuizen en buurthuizen.
- Samen met andere partijen ervoor gezorgd dat *Huis van Droo* weer beschikbaar is voor sociale activiteiten.
- In de [Bloemenbuurt](#) (*Gladiolenstraat*) is door sociaal werk en samenwerking weer verbinding ontstaan tussen de inwoners.
- Er is meer ruimte gekomen voor inbreng door inwoners door bijvoorbeeld onze steun aan de [Blijfwijk](#), een wijk waar mensen zorgen voor elkaar.

Gezond zijn

Gezond zijn en blijven is voor jong en oud belangrijk. Daar is voor nodig: een fijne woning, schone, groene wijk en vlot de juiste hulp vinden wanneer dat nodig is. GroenLinks-PvdA wil dat iedereen gezond kan leven, ongeacht hoeveel geld je hebt, waar je vandaan komt of waar je woont. We willen inwoners op voorhand helpen (preventie) en voorkomen dat zij problemen krijgen. Hulp moet dichtbij zijn, zodat mensen snel geholpen worden. Ook doen we ons best om eenzaamheid tegen te gaan.

De gemeente ziet erop toe dat de meest gevraagde hulp en ondersteuning beschikbaar is, op basis van gegevens over het zorgverbruik. Zo kunnen sociaal teams en andere betrokken zorgverleners hun werk goed doen en inwoners snel helpen. Mantelzorgers krijgen de waardering die zij verdienen. We zorgen voor korte lijnen en heldere afspraken, zodat inwoners weten waar ze terecht kunnen en ondersteuning dichtbij is.

Kinderen en jongeren moeten veilig, gezond en met kansen kunnen opgroeien. Daarom zorgen we voor genoeg voorzieningen in de buurt en een schone gezonde omgeving

IN HET KORT

Een gezonde omgeving voor jong en oud met toegankelijke en vraaggerichte zorg.

Investeren in jongerenwelzijn en ondersteuning voor mantelzorgers..

Meer aandacht voor eenzaamheid, met initiatieven voor ontmoeting en verbinding.

Onze actiepunten

1. Voorkómen is beter dan genezen

Door middel van een gezonde leefomgeving, goede informatievoorziening en vroege signalering blijven mensen langer gezond. Lichte klachten worden aangepakt voordat ze erger worden. Zo blijven de zorgkosten lager. Welzijnswerk signaleert en zorgt op maat, zowel op het gebied van fysieke als mentale gezondheid.

2. Zorgen met hart, niet voor winst

We pakken de marktwerking in de zorg aan door in te zetten op samenwerking in plaats van concurrentie. De gemeente kan hiervoor zorgen door te sturen via de zorginkoop en slimme verbindingen te leggen met het sociaal domein. Zo komt er wat ons betreft zo veel mogelijk één zorgaanbieder in de wijk, in plaats van veel verschillende. We zien erop toe dat zorggeld ook echt naar de zorg gaat, en niet naar *private equity* of andere 'zorgcowboys'.

3. Goede jeugdzorg

Jeugdhulp wordt verbonden met de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Ze belanden niet tussen wal en schip wanneer ze 18 jaar worden. Voor jongeren zijn jeugdwerkers en trainingen beschikbaar als preventie tegen bijvoorbeeld depressie.

4. Eén gezin, één aanspreekpunt

Waar mogelijk haalt de gemeente barrières tussen regelingen weg en zorgt ze voor één casemanager per cliënt of gezin, zodat mensen niet verdwalen in het systeem. Door versnippering tegen te gaan en ondersteuning te bundelen, ontstaat rust en overzicht voor inwoners. Eén aanspreekpunt betekent: één verhaal, één plan, en een gemeente die meebeweegt met wat mensen écht nodig hebben. Zo maken we hulp toegankelijker, menselijker en effectiever.

5. Aandacht voor mantelzorgers

Versterken van de positie van (jonge) mantelzorgers door hun inzet zichtbaar te maken, te waarderen en praktisch te ondersteunen, bijvoorbeeld via respijtzorg, woningaanpassingen en vervoer.

6. Voorkomen van eenzaamheid

Door te investeren in welzijnswerk en ontmoetingsplekken zorgen we voor ontmoeting en verbinding. Daarnaast ondersteunen we vrijwilligers en vrijwilligerswerk.

7. Een gezonde leefomgeving

De gemeente ziet toe op haar zorgplicht. Inwoners mogen verwachten dat er alles aan gedaan wordt voor een schone lucht en tegengaan van geuren en geluidshinder. In de buurt van inwoners worden geen schadelijke bestrijdingsmiddelen gebruikt.

Dit hebben we al bereikt

- “*Welzijn op Recept*”; Inwoners met psychosociale klachten worden niet alleen medisch geholpen, maar krijgen via hun huisarts toegang tot welzijnsactiviteiten die bijdragen aan hun gezondheid.
- Het verkorten van de wachttijsten voor de jeugdhulp en WMO is een nadrukkelijk onderwerp in het fusietraject met de Liemerse gemeenten, dankzij [ons ingediende amendement](#).
- Inwoners kunnen terecht bij het [Financieel Trefpunt](#) voor hulp bij geldzaken. Dit voorkomt schulden en vergroot bestaanszekerheid.
- Ouderen in Duiven krijgen ondersteuning om vallen te voorkomen, vanuit het *Gezond en Actief Leven Akkoord* (GALA-programma).

Leren en cultuur

Leren doe je niet alleen in de klas, maar ook op het voetbalveld, in de bibliotheek, in de natuur en bij bedrijven in de buurt. Daarom zorgen we dat scholen goed samenwerken met de omgeving.

In Duiven gebeurt dit bijvoorbeeld tijdens de *Roefeldag*, waar kinderen een kijkje nemen bij lokale bedrijven. Of tijdens natuuronderwijs in de Loowaard en samen leren op de schaatsbaan. Dit helpt kinderen en jongeren om zich goed te ontwikkelen. Het zorgt ook voor meer contact tussen mensen en helpt onze sociale cultuur te behouden. Ook zorgen we, als het nodig is, dat er extra en vroege ondersteuning is. Op die manier krijgt iedereen gelijke kansen om te leren.

Een bibliotheek, filmhuis, cursussen en culturele activiteiten zijn geen luxe. Ze zijn belangrijk voor een samenleving waarin mensen zich vrij voelen en met elkaar verbonden zijn. Kunst, theater, boeken en muziek helpen ons om anders naar de wereld te kijken en elkaar beter te begrijpen.

IN HET KORT

Aanbod en toegang tot cultuur wordt vergroot

Leren gebeurt overal.
Op school, in de wijk, in de natuur

Gelijke kansen voor iedereen

Onze actiepunten

1. Gelijke kansen voor ieder kind

Gelijke kansen in het onderwijs, dat staat voor GroenLinks-PvdA centraal. De wijk waarin je woont, je achtergrond of wie je ouders zijn mogen nooit bepalend zijn voor wie jij later wordt. Wij willen dat de gemeente vol inzet op het verbeteren van het onderwijs voor al onze kinderen.

2. Basisscholen blijven in Groessen en Loo

Loo en Groessen kunnen blijven rekenen op een basisschool in de dorpen en dit wordt als voorwaarde vastgelegd in de Liemerse fusie. Deze basisscholen zijn een belangrijke pijler voor de leefbaarheid in Loo en Groessen.

3. Lokale initiatieven stimuleren

Roefeldag, *Boomfeestdag*, natuur- sport- en milieueducatie, blijft aandacht krijgen en waar nodig geïnvesteerd worden. Ook de maatschappelijke diensttijd bouwen we uit tot volwaardig onderdeel van onze gemeente, waarbij jongeren bijvoorbeeld helpen op de schaatsbaan of in de zorg.

4. Investeren in de bibliotheek en toegang tot cultuur

De bibliotheek groeit mee met de tijd. Dit betekent dat de bezuinigingen op de bibliotheek worden teruggedraaid en er een investering volgt zodat we op peil komen met het landelijk gemiddelde. Van een boek lenen gaat de bibliotheek naar een maatschappelijk plein te midden van de

samenleving. De bibliotheek stimuleert debat onder jongeren, helpt ouderen digitaal vaardig te worden en vervult een rol in het onderwijs binnen onze gemeente. Indien mogelijk geven we de bibliotheek een geschiktere ruimte binnen het centrumplan.

5. De OGtent blijft in maatschappelijke handen

Door de *OGtent* in maatschappelijk eigendom te houden kunnen we ervoor zorgen dat het dé plek blijft om elkaar te ontmoeten in het verenigingsleven, bij het theater, tussen de muziek en op het gebied van andere culturele activiteiten. De *OGtent* wordt niet verkocht aan een commerciële partij. Wél willen we het verkopen aan de huidige gebruikers, waaronder het cultuurcentrum, de bibliotheek de horeca maar ook zorgaanbieders zoals een fysiotherapeut.

6. Goede opvang en onderwijs voor peuters en kleuters

Al vóór de basisschool beginnen we met voor- en vroegschoolse opvang voor peuters die hier in aanmerking voor komen. Elk kind van 2 tot 6 jaar krijgt toegang tot extra taalonderwijs en ontwikkelingsactiviteiten.

Dit hebben we al bereikt

- Behoud van basisscholen in kleine kernen bij toekomstige fusie op de agenda gezet via schriftelijke vragen aan college.
- [*Boomfeestdag*](#) is nieuw leven in geblazen samen met de *Knotploeg*, de vrijwilligersgroep die ieder jaar de knotbomen in onze gemeente snoeit.
- Gepleit voor meer samenwerking van scholen met de omgeving.

Bewegen

Iedereen moet kunnen sporten en spelen, ongeacht leeftijd, inkomen of woonplaats. GroenLinks-PvdA gelooft dat bewegen niet alleen gezond is, maar ook verbindt, de dorpen versterkt en plezier brengt.

Dit gebeurt onder andere door het *BOSS*-programma. Zij stimuleren buurtsport, scholen en verenigingen om samen activiteiten te organiseren die inwoners letterlijk in beweging brengen.

Duiven een beweegvriendelijke gemeente: fietsen en lopen wordt de makkelijke keuze, sport is betaalbaar en toegankelijk, en er is ruimte om te spelen, te skaten en te ontmoeten. Als straten veilig zijn, parken groen en routes logisch, ga je vanzelf meer bewegen. Dat is goed voor lichaam én geest, voor jong en oud. Zo wordt gezondheid onderdeel van het dagelijks leven.

IN HET KORT

Iedereen moet kunnen sporten en spelen

Versterken wat werkt: het Beweegteam, het *BOSS*-programma, vitale sport- en speelplekken

Zorgen dat de openbare ruimte uitnodigt tot bewegen: veilig, groen en toegankelijk

Onze actiepunten

1. Sport en ontmoeten

Sportverenigingen zijn dé plek om elkaar te ontmoeten en een praatje te maken. Een goede sportclub brengt een heel dorp of een hele buurt bij elkaar. Daarom zorgt de gemeente voor goede, duurzame accommodatie.

2. Schoolzwemmen komt terug

Samen met scholen onderzoeken we de mogelijkheid voor schoolzwemmen. Te beginnen in groep 5, zodat elk kind leert zwemmen.

3. Nieuwe en veilige skatevoorziening

De huidige skatebanen voldoen niet meer aan de veiligheidsnormen en moeten worden opgeknapt. Er wordt onderzoek gestart welke opties en behoeften er zijn, zodat ook in de toekomst een veilig, bereikbaar en volwaardige skatevoorziening aanwezig is. Het burgerinitiatief om een pumptrackbaan toe te voegen aan de voorziening wordt hierin meegenomen.

4. Sport in de openbare ruimte

Sport en bewegen wordt gekoppeld aan de ruimtelijke inrichting: veilige straten, groene pleinen, uitnodigende speelplekken en goede verbindingen met het buitengebied.

5. Sport voor elk kind

Ieder kind moet de kans krijgen om te sporten. Indien ouders het niet kunnen betalen maken we het mogelijk via het *Jeugdfonds Sport & Cultuur* en door de bekendheid van de *Gelrepass* te vergroten. Zo verdwijnen financiële drempels.

6. Sport voor iedereen

Verenigingen en organisaties worden ondersteund wanneer zij zich inzetten voor aangepast sporten in de openbare ruimte en op sportlocaties.

7. Buurtverbinders op sport en bewegen

Inzetten op buurtverbinders: enthousiaste inwoners of professionals die als schakel fungeren tussen bewoners, verenigingen en de gemeente.

Dit hebben we al bereikt

- Samen met CDA hebben we ervoor gezorgd dat buitenspelen expliciet is opgenomen als beleidsdoel in de *Omgevingsvisie*, met aandacht voor toegankelijke en gevarieerde speelplekken.
- Beweegteam en [BOSS-programma](#) stevig neergezet met brede betrokkenheid. Het beweegteam begeleidt inwoners die willen starten met bewegen en werkt samen met scholen, zorg en welzijn om inactieve doelgroepen te bereiken.
- We ondersteunen het [Sportakkoord](#). Via dit akkoord zijn samenwerkingen tussen sportclubs, scholen en maatschappelijke organisaties tot stand gekomen.
- Meerdere bewonersinitiatieven zoals buurtfitness, wandelgroepen en sportdagen zijn ondersteund met middelen en menskracht.

Veilig leven

Veiligheid is meer dan bescherming tegen criminaliteit. Het gaat ook over jezelf kunnen zijn, gezien worden en erbij horen. Over weten dat er iemand is die op je let, dat je veilig over straat kunt, en dat je gemeente paraat staat in crisistijd.

De afgelopen jaren hebben veel inwoners zich minder veilig gevoeld. Dit komt niet alleen door criminaliteit, maar ook door de toename van onveilige verkeerssituaties, een gebrek aan zichtbare en bereikbare hulpverlening, de inrichting van de openbare ruimte en de anonimiteit die ontstaat in een steeds drukker wordende en minder verbonden samenleving.

GroenLinks-PvdA Duiven wil laten zien dat veiligheid begint met vertrouwen en menselijkheid. Als mensen begrijpen hoe onze samenleving werkt, meedoen en zich welkom voelen, groeit onderling respect en neemt onveiligheid af.

Daarom investeren we in fysieke en sociale veiligheid; van veilige fietspaden tot buurtcontact, van crisiszorg tot bescherming tegen discriminatie, intimidatie en huiselijk geweld.

IN HET KORT

Iedereen verdient veiligheid: thuis, op straat en in de samenleving.

Onveilige situaties aanpakken met oog voor mens en context.

Veiligheid betekent ook: jezelf kunnen zijn, vrij van angst of uitsluiting.

Onze actiepunten

1. Jongeren perspectief geven

Jeugdcriminaliteit wordt tegengegaan door te investeren in onderwijs, werk en jongerenparticipatie. Jongeren krijgen kansen om hun talent te ontwikkelen, zodat ze niet in de greep komen van georganiseerde misdaad.

2. Stop discriminatie en straatintimidatie

Discriminatie, racisme, seksisme en intimidatie worden zichtbaar en actief aangepakt. Inwoners durven meldingen te doen en handhaving treedt op. Onze buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) krijgen extra training in signaleren en optreden bij straatintimidatie en discriminatie.

3. Veiligheid voor vrouwen en meisjes

Samen met scholen, sportclubs en maatschappelijke organisaties komt er meer bewustwording over sociale veiligheid. Er wordt geïnvesteerd in verlichting, veilige looproutes en campagnes om ongewenst gedrag bespreekbaar te maken.

4. Mentale hulp bij verward gedrag

Inzetten op kleinschalige *GGZ-teams* (geestelijke gezondheidszorg) die snel kunnen reageren op meldingen en bewoners begeleiden, zodat problemen niet escaleren.

5. Weerbaarheid van de gemeente bij crises

Onze paraatheid bij rampen en crisissituaties wordt verbeterd; van extreem weer tot digitale storingen.

6. Veilig ouder worden

Actief de 'Veilig Ouder Worden'-box verspreiden met praktische informatie en trainingen voor zorgprofessionals en mantelzorgers om signalen van mishandeling of financieel misbruik vroeg te herkennen.

7. Bescherming tegen financieel misbruik

Samenwerken met Veilig Thuis, banken, welzijnsorganisaties, politie en vrijwilligers om ouderen beter te beschermen tegen fraude, oplichting en misbruik van vertrouwen.

8. Integratie en veiligheid voor nieuwkomers

Statushouders, vluchtelingen en arbeidsmigranten goed informeren over rechten, plichten en veiligheid in onze samenleving. Via maatjesprojecten en buurtinitiatieven bevorderen we ontmoeting en wederzijds begrip.

Dit hebben we al bereikt

- Bij de vaststelling van de *Klimaatagenda* hebben we met een [amendement voorgesteld](#) om concrete plannen te vormen om bij extreem weer de belangrijkste routes voor hulpdiensten bereikbaar te houden.
- Verkeersveiligheid verbeterd: in de [mobiliteitsvisie](#) is vastgelegd dat veilige fietspaden en autoluwe zones prioriteit hebben.
- Aandacht voor gelijke kansen: we blijven opkomen voor werk, veiligheid en integratie van alle inwoners.
- Samen met de VVD diende we een voorstel in om onderzoek uit te voeren naar plekken waar vrouwen zich onveilig voelen.

Iedereen hoort erbij, verschillen moet je vieren

Duiven bloeit als iedereen zich welkom, gezien en gehoord voelt. Onze gemeente kent een rijke mix van mensen: geboren en getogen Duivenaren, nieuwkomers uit andere regio's, vluchtelingen die hier veiligheid vinden en arbeidsmigranten die een bijdrage leveren aan onze lokale economie. Die verscheidenheid is onze kracht. Een sterke gemeenschap ontstaat als iedereen kan meedoen. Met of zonder beperking, jong of oud, nieuw of bekend.

Voor GroenLinks-PvdA is meedoen vanzelfsprekend. Dat begint bij goede communicatie, eerlijke kansen en ruimte om elkaar te ontmoeten. Integratie betekent niet dat iedereen hetzelfde moet worden, maar dat we elkaars achtergrond leren kennen en waarderen. Zo groeit wederzijds begrip en ontstaat een samenleving waarin verschillen verbinden in plaats van verdelen.

Duiven biedt al jarenlang onderdak aan mensen die elders geen thuis meer hebben. Statushouders die hier een nieuw leven beginnen, verdienen een eerlijke kans om deel uit te maken van onze gemeenschap. We zorgen voor kleinschalige en betaalbare opvang, goede informatie voor buurtbewoners en snelle toegang tot taalonderwijs en werk. Vrijwilligers en maatschappelijke organisaties spelen daarin een onmisbare rol. Samen bouwen we aan een gemeente waar niemand aan de kant staat.

IN HET KORT

Duiven is een levendige, solidaire en open gemeente waar iedereen zich thuis kan voelen.

We kiezen voor kleinschalige, betaalbare en goed georganiseerde opvang.

Integratie van nieuwe Duivenaren is belangrijk: meedoen begint bij taal, werk en ontmoeting.

Onze actiepunten

1. Ruimte voor initiatief

De samenleving kan niet zonder bewonersinitiatieven, lokale netwerken en maatschappelijke organisaties. Daarom willen we meer vertrouwen, samenwerking en ondersteuning vanuit de gemeente voor alle goede ideeën die vanuit de samenleving zelf ontstaan.

2. Taal als sleutel tot meedoen

Vluchtelingen, statushouders en arbeidsmigranten krijgen toegang tot goed taalonderwijs en praktische ondersteuning, zodat ze sneller mee kunnen doen in de samenleving.

3. Werk en perspectief voor nieuwkomers

Stimuleren van werkgevers om vluchtelingen en statushouders aan te nemen. Stimuleren van vluchtelingen en statushouders om te werken, vrijwilligerswerk te doen of opleidingen te volgen. Werk vergroot zelfstandigheid én verbinding met de gemeenschap.

4. Eerlijke kansen voor arbeidsmigranten

Arbeidsmigranten verdienen eerlijk werk en fatsoenlijke huisvesting. We stimuleren huisvesting dicht bij de werkplek en voeren toezicht in samenhang met de arbeidsinspectie op misstanden.

5. Ontmoeting en begrip bevorderen

Organiseren van activiteiten waar nieuwkomers en inwoners elkaar leren kennen, bijvoorbeeld via maatjesprojecten, buurtfeesten of kookinitiatieven.

6. Kleinschalige en betaalbare opvang

Kiezen voor opvangvormen die passen bij de schaal van Duiven, met aandacht voor draagvlak en communicatie met omwonenden.

7. Samen tegen uitsluiting

In gesprek gaan en situaties aanpakken die niet passen bij een open en solidaire gemeente, zoals discriminatie of uitbuiting.

Dit hebben we al bereikt

- In regionaal verband werken we aan een Liemerse visie op duurzame opvang en huisvesting van vluchtelingen.
- Er is een programma van eisen opgesteld voor nieuwe opvanglocaties, met aandacht voor leefbaarheid en draagvlak.
- We zijn het gesprek gestart over een duurzame en menswaardige vorm van opvang, met ruimte voor inwoners om mee te denken.
- Met een [amendement](#) hebben we samen met CDA en D66 structurele opvang van vluchtelingen op de politieke agenda van Duiven geplaatst. Daarmee is een belangrijke stap gezet richting een menswaardig en planmatig opvangbeleid, gedragen door meerdere partijen.

Vrij zijn

GroenLinks-PvdA gelooft dat de kracht van diversiteit groter is dan de angst voor verschillen. We kiezen voor een Duiven waarin niemand aan de zijlijn staat, waar je jezelf kunt zijn, ongeacht afkomst, huidskleur, geloof, gender of seksuele oriëntatie.

In zo'n samenleving versterken vrijheid en verbondenheid elkaar: mensen durven hun verhaal te delen en staan open voor dat van een ander.

Vrijheid is meer dan de afwezigheid van dwang; het is de mogelijkheid om jezelf te ontplooien, om je leven vorm te geven en gehoord te worden. Maar vrijheid is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Economische onzekerheid, sociale druk of uitsluiting kunnen mensen beperken in hun keuzes. Daarom wil GroenLinks-PvdA een gemeente zijn waar iedereen mee mag doen, toegang heeft tot onderwijs, zorg, huisvesting en een fatsoenlijk inkomen.

Vrijheid betekent ook meedoen en mee kunnen beslissen. Of je nu een buurtvereniging opricht, een sportactiviteit organiseert of meepraat over plannen in je wijk, de gemeente moet ruimte en vertrouwen geven aan initiatieven van inwoners. Zo bouwen we samen aan een gemeenschap waar vrijheid gedeeld wordt, niet bevochten.

IN HET KORT

Vrijheid is het recht én de mogelijkheid om je eigen leven vorm te geven.

Diversiteit, ontmoeting en respect maken onze samenleving vrijer.

Vrijheid vraagt om actieve participatie en iedereen hoort daarbij.

Onze actiepunten

1. Gelijke kansen voor iedereen

Investeren in onderwijs, zorg, huisvesting en bestaanszekerheid zodat iedereen kan kiezen en meedoen, ongeacht achtergrond of inkomen.

2. Toegankelijke voorzieningen

Gemeentelijke diensten en informatie zijn toegankelijk voor álle inwoners, digitaal én persoonlijk, in begrijpelijke taal.

3. Samen vieren en herdenken

Ondersteunen van initiatieven die bijdragen aan sociale acceptatie en verbinding, zoals culturele vieringen, *Keti Koti* en herdenkingen. Zo erkennen we samen het verleden en bouwen we aan een gezamenlijke toekomst.

4. Inclusieve samenleving

Bestrijden van uitsluiting en discriminatie, en steunen *LHBTIQ+*-vriendelijk beleid, inclusieve sportverenigingen en culturele activiteiten die verschillen vieren.

5. Ruimte voor burgerinitiatief

Starten met buurtprojecten, ondernemingen of maatschappelijke activiteiten, met heldere procedures en gemeentelijke ondersteuning.

6. Samen beslissen over de leefomgeving

Het versterken van burgerparticipatie en transparantie. Inwoners krijgen inzicht in besluiten op postcodeniveau en worden actief betrokken bij plannen in hun buurt.

Dit hebben we al bereikt

- Duiven heeft het *Beleidskader Participatie Omgevingswet* (2024) vastgesteld: inwoners worden actief uitgenodigd om mee te denken over hun leefomgeving.
- De gemeente ondersteunt initiatieven van inwoners, zoals bewonersbijeenkomsten en maatschappelijke samenwerkingen.
- Inwoners kunnen online volgen welke besluiten in hun wijk genomen worden, dat vergroot transparantie en eigenaarschap.
- De jaarlijkse viering van *Keti Koti* en het hijsen van de diversiteitsvlag op 1 juli zijn blijvende symbolen van vrijheid en verbinding in Duiven.

Hoofdstuk 3

Een groene economie in een gezonde leefomgeving

Een groene leefomgeving en een sterke lokale economie horen bij elkaar. Het gaat niet om kiezen voor natuur óf banen, maar om een samenleving waarin beide elkaar versterken. Want waar je werkt, leert en onderneemt, moet je ook gezond kunnen leven.

Te vaak gaat het alleen maar om economisch groeien waardoor bedrijventerreinen zonder ruimtelijke samenhang met de omgeving worden aangelegd, landbouw de natuurlijke bodem uitput en natuur die onder druk staat. Dat kunnen en willen we veranderen.

Er wordt gekozen voor een economie die ook intrinsieke waarde toevoegt aan de samenleving: werk dat toekomst geeft, bedrijven die lokaal geworteld zijn en boeren die samen met de natuur produceren.

Een groene leefomgeving is de basis van en voor welzijn. Bomen zorgen voor schaduw in hete zomers en schone lucht om te ademen. Met een groene leefomgeving wordt ook bedoeld een landschap waar kinderen veilig kunnen spelen en waar boeren, recreanten en natuur elkaar ontmoeten.

In dit hoofdstuk lees je hoe wij dat concreet maken in vijf onderdelen:

3.1 Een economie in Duiven Groessen en Loo, die kansen biedt: banen met maatschappelijke waarde, samenwerking met onderwijs en zorg en vooral lokaal ondernemerschap.

3.2 Een groene leefomgeving en een waardevol landschap van en voor iedereen: samen bouwen aan een vitale regio door slimme herontwikkeling.

3.3 Een robuuste groene structuur landbouw met respect voor de bodem en die de natuur versterkt.

3.4 De menselijke maat als maatstaf voor de openbare ruimte: groen als drager van gezondheid en leefbaarheid.

3.5 Grondstoffen: van afval naar waarde: grondstoffen worden steeds schaarser en duurder. Wat we nu nog als afval beschouwen, is vaak waardevol materiaal dat opnieuw gebruikt kan worden.

Een economie in Duiven, Groessen en Loo die kansen biedt

GroenLinks-PvdA Duiven wil een economie die bijdraagt aan welvaart voor iedereen. Met welvaart wordt veel bedoeld: voldoende financiële middelen voor primaire levensbehoeften maar ook gezondheid, duurzaamheid en leefbaarheid. Doel is een lokale economie die kansen biedt aan duurzame bedrijven, startende ondernemers en doorgroeiers.

Van de ontwikkeling van de *Fast Food Village* tot de koerswijziging binnen de *Liemerse Economische Visie*. GroenLinks-PvdA stond daarin duidelijk aan de kant van lokaal eigenaarschap, gezonde keuzes en maatschappelijke meerwaarde. We vragen om aandacht voor zorg, techniek, kleinschalige landbouw en innovatieve start-ups. Bedrijventerreinen in Duiven zijn voor een belangrijk deel terreinen met grote gebouwen en infrastructuur voor zwaar transport, de menselijke maat mist. GroenLinks-PvdA wil op de bedrijventerreinen een leefbare, groene biodiverse omgeving met schone lucht en schoon water.

In mei 2024 dienden we de motie *Nieuwe Werkgelegenheid in de Liemers* in, deze werd unaniem aangenomen. Dit is een nieuwe koers met werk dat aansluit op onderwijs, bedrijvigheid die past bij onze regio en bescherming van vitale sectoren zoals de maakindustrie, de zorg, bouw en installatietechniek. Gemeente Duiven heeft daarmee de keuze gemaakt voor een duurzame economie die welzijn, innovatie en werkgelegenheid centraal stelt. Wij zetten deze koers krachtig door.

IN HET KORT

Economische ontwikkelingen in de regio sluiten aan op ons onderwijsveld.

We kiezen voor startende en doorgroeiende ondernemers als bron voor innovatie en duurzaamheid

Circulaire, lokale productie en innovatie

Onze actiepunten

1. Bedrijventerreinen worden circulaire bedrijvenparken.

Bedrijventerreinen worden bedrijvenparken waar gewerkt, gewandeld, gefietst en gerecreëerd kan worden.

2. Succesvol parkmanagement zetten we voort

Bedrijven worden verenigd verantwoordelijk voor het groen en de wegen op bedrijventerreinen. We volgen hierin het succesvolle parkmanagement. Op bestaande terreinen onderzoeken we samen met de ondernemers de mogelijkheden. Bij de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen wordt deelname aan parkmanagement een harde voorwaarde voor het bemachtigen van een kavel.

3. Kansen voor startende en doorgroeiende ondernemers

Ruimte voor bedrijven kan maar één keer uitgegeven worden. Wij kiezen daarin voor *start-ups* en *scale-ups* als bron voor innovatie en duurzaamheid. Geen hectares voor één logistieke reus, maar vierkante meters voor meerdere beginnende ondernemers in de maakindustrie, bouw of zorg.

4. Economie en onderwijs koppelen

Economische activiteiten kunnen niet uitsluitend leunen op goedkope arbeidskrachten uit Oost-Europa. Wij kiezen voor bedrijven die duidelijk aansluiting vinden op ons onderwijsveld, zodat Duiven en de regio dé plek is, om ook na de studie te werken aan de toekomst van onze economie. Zo blijft onze regio aantrekkelijk om te wonen én te werken en houden we jong talent vast. Daarbij verlichten we de druk op huisvesting voor arbeidsmigratie.

5. Duiven het groene hart van de regio

Profileren van gemeente Duiven als hét duurzame, groene en innovatieve hart van de regio zodat jonge professionals hier op zoek gaan naar een baan of geïnspireerd worden een eigen bedrijf te starten.

6. Beschermen lokaal ondernemerschap

Beschermen van lokaal ondernemerschap en vitale winkelgebieden zoals het centrum en het *Eilandplein*. Bedrijventerreinen mogen de levensvatbaarheid van winkels en horeca in het centrum niet aantasten. Lokale voedselproductie en samenwerking tussen boeren, bedrijven en horeca wordt verder gestimuleerd.

7. Duurzame bereikbaarheid

De bereikbaarheid van bedrijventerreinen via duurzame mobiliteit, het openbaar vervoer, de fiets en deelvervoer wordt versterkt. We benutten hierbij onze samenwerking in de *Groene Metropool Regio* en leggen daar een investeringsvraag neer.

Dit hebben we al bereikt

- Ons voorstel voor [*Nieuwe Werkgelegenheid in de Liemers*](#) is met unanieme steun aangenomen.
- Standpunt ingenomen tegen de uitbreiding van de *Fast Food Valley* langs de A12.
- In lokale debatten stevig gepleit voor werkgelegenheid die aansluit op het onderwijs in de regio.
- Bij ontwikkeling van bedrijventerreinen aangedrongen op ruimte voor *start-ups* en *scale-ups* in de zorg, bouw en maakindustrie.
- Gepleit voor parkmanagement waarbij bedrijven gezamenlijk het onderhoud van de openbare ruimte (weg en groen) doen. Dit leidt tot aantrekkelijkere en goed georganiseerde bedrijvenparken.
- In gesprekken rond arbeidsmigratie gepleit voor [*goede, menselijke huisvesting*](#) gekoppeld aan werk.

Een groene leefomgeving en waardevol landschap van en voor iedereen

Duiven verdient een landschap dat lééft. Waar water niet alleen wordt afgevoerd, maar ruimte krijgt om te stromen te koelen en biodiversiteit te versterken. Waar je vanuit de wijk zo het buitengebied in wandelt, met zicht op heggen, knotbomen en bloemrijke akkerranden. Waar de historie zichtbaar en beleefbaar is met ruimte voor nieuwe groene elementen in het landschap. Rondom en in Groessen en Loo is het landelijke karakter een kwaliteit dat vraagt om bescherming en duurzame ontwikkeling.

Samen bouwen we aan een landschap dat uitnodigt, beschermt en verbonden is met de dorpen. Het groene buitengebied is de plek om werkelijk inhoud te geven aan klimaatadaptatie door extra ruimte te maken voor water en groen voor duurzame veiligheid en verkoeling. Boeren en landeigenaren zijn cruciale partners in het versterken van deze functies. GroenLinks-PvdA wil alle partijen die staan voor natuurinclusieve landbouw en duurzaam landschapsbeheer actief ondersteunen.

GroenLinks-PvdA kiest voor een buitengebied waarin natuur en landbouw en recreatie elkaar aanvullen en een cruciale rol spelen in het opvangen van weersextremen. Waar we watergangen natuurlijker maken, heggen en bomenrijen herstellen. Zo maken we van het landschap een drager van gezondheid, gemeenschap en toekomst.

IN HET KORT

Iedereen moet zich thuis voelen in een groene gemeente Duiven.

De gebruikers van het buitengebied zijn de belangrijkste (mede)beheerders van ons landschap

We kiezen voor een esthetisch, economisch en ecologisch krachtig buitengebied waar je graag wil zijn.

Onze actiepunten

1. Duivens Broek

Ontwikkelen van een integrale gebiedsvisie voor het *Duivens Broek*. Landschap, water, biodiversiteit, recreatie en landbouw worden geïntegreerd tot één plan.

2. Looveld

Herinrichting van het *Looveld* met aandacht voor groene en functionele erfen, nieuwe groene perceel scheidingen, natuur inclusieve akkerbouw en landschappelijke verfraaiing.

3. Open verbonden landschap

Het open landschap moet met elkaar verbonden blijven: van *Nederrijn* tot *IJssel* (*Looveld-Horsterpark-Tussengebied-natuurgebied Driegaarden*), van de *Broekstraat* tot Lathum via het *Duivense Broek* en van de *Appelbuurt* tot Groessen.

4. Kleine landschapselementen

Versterken en functioneel integreren van natuur en landbouw door het verbinden van landschapselementen via heggen, struweel, knotbomenrijen, bosjes en watergangen met natuurvriendelijke oevers.

5. Bodemverbetering

Financiële en organisatorische ondersteuning bieden aan initiatieven die gericht zijn op bodemverbetering, zoals het toepassen van compost, groenbemesters en teeltrotatie. Dit kan bijvoorbeeld door subsidies, kennisdeling of het faciliteren van samenwerkingsverbanden tussen boeren, waterschappen en gemeenten.

6. Wateroverlast en droogte tegengaan

Investeren in projecten die wateroverlast en droogte tegengaan, zoals het aanleggen van wadi's, het herstellen van natuurlijke waterlopen en het creëren van waterbergingsgebieden. Dit draagt bij aan een robuust watersysteem en verhoogt de biodiversiteit.

7. Versterken natuurlijke leefomgeving

Het stimuleren van maatregelen die de natuurlijke leefomgeving versterken, zoals het planten van inheemse plantensoorten, het creëren van bloemrijke akkerranden en het behouden van kleine landschapselementen zoals houtwallen en poelen.

8. Natuur inclusief landgebruik

Boeren en landeigenaren ondersteunen bij de transitie naar natuur inclusieve landbouw, waarbij economische belangen en ecologische waarden hand in hand gaan. Het ontwikkelen van een beloningssysteem voor boeren die bijdragen aan het behoud en herstel van het landschap, bijvoorbeeld door het onderhouden van houtwallen, het creëren van nestgelegenheid voor vogels of het inrichten van bloemrijke akkerranden. Dit kan via subsidies, certificering of marktprijsverhoging voor natuur inclusieve producten.

9. Participatie in het landschap

Het organiseren van participatietrajecten waarbij inwoners, scholen, verenigingen en bedrijven worden betrokken bij het vormgeven van het landschap. Denk aan het gezamenlijk aanleggen van groene zones, het organiseren van schoonmaakacties of het opzetten van burgerwetenschapsprojecten.

10. Leren in de natuur

Het ontwikkelen van educatieve programma's voor scholen en volwassenen, gericht op het vergroten van kennis over bodem, water, natuur en duurzaamheid. Dit kan bijvoorbeeld via lessen op boerderijen, excursies in de natuur of gastlessen door experts.

11. Ontspanning en recreatie in het Liemers landschap

Het creëren van mogelijkheden voor recreatie en ontspanning in het landschap, zoals wandel- en fietsroutes, picknickplekken en educatieve borden. Dit versterkt de band tussen mens en landschap en stimuleert een gezonde leefstijl.

Dit hebben we al bereikt

- Samen met de VVD is er een voorstel ingediend voor een [gebiedsvisie Duivens Broek](#) met focus op integrale en toekomstgerichte aanpak.
- Ondersteunen en versterking van lokale pilots rondom bodem en biodiversiteit, zoals [Soil Valley uit Giesbeek](#).
- Inzet voor behoud én versterking van het gebied tussen Westervoort en Duiven als multifunctionele groene zone.
- Eerste verkenning ingezet richting verduurzamen en vergroenen van het *Looveld* door landschap herstel, erven vernieuwen en natuur een plek geven.
- Versterken van het netwerk tussen boeren, natuurorganisaties, vrijwilligers en burgers.
- Recreatieve en ecologische waarde centraal gesteld in ruimtelijke keuzes.

Een robuuste groenblauwe structuur

Duiven verdient een robuuste groene structuur die herkenbaar is in elke straat en zichtbaar in iedere tuin. Groen is geen randversiering maar het raamwerk van de leefomgeving in Duiven. Bomen geven verkoeling en een afwisselend landschapsbeeld. Struiken bieden beschutting aan vogels en insecten. Tuinen vormen de eerste verdedigingslinie tegen hittestress. Van het *Looveld* tot het *Horsterpark*, met bloeiende bermen en natuurlijke heggen: groen draagt bij aan gezondheid, biodiversiteit en verbondenheid.

Klimaatverandering in combinatie met meer verharding en bebouwing zorgt voor opwarming en wateroverlast. Daarom is het van het grootste belang het groen te versterken en te verbinden. Groene structuren horen diep de wijk in te lopen, zodat elke buurt profiteert van schaduw, natuurbeleving en een levendige omgeving. Geen kale gazons of betegelde pleinen, maar bloemen vol insecten, speelnatuur voor kinderen, en routes met schaduwrijke bomenrijen.

We willen bouwen aan een groen netwerk voor en van bewoners waarbij woningcorporaties verantwoordelijkheid nemen en de gemeente de regie voert. Wie de leefomgeving serieus neemt, kiest voor gezondheid, verbondenheid en toekomst voor mensen en alles wat leeft

IN HET KORT

Groen is stevig
verweven met iedere
wijk en vormt een sterk
raamwerk voor Duiven.

Kiezen voor meer groen
dat gezondheid,
verkoeling en
natuurbeleving
versterkt

Vergroening is van en
voor alle inwoners die
het verschil willen
maken met tuinen en
groene acties

Onze actiepunten

1. Groene verbindingen binnen de bebouwde kom

Ontwikkelen van groene wandel- en fietsroutes met bomen, struiken en bloemen die niet alleen esthetisch aantrekkelijk zijn, maar ook bijdragen aan biodiversiteit en schaduw bieden. Denk aan groene linten langs straten, groene pleinen en pocketparken.

2. Meer biodiversiteit binnen de bebouwde kom

Stimuleren van het vervangen van grasvelden door inheemse planten, bloemenweides en kruidenrijk grasland. Dit trekt bijen, vlinders en vogels aan en vermindert het onderhoud (minder maaien, geen meststoffen).

3. We blijven knokken voor iedere boom

We bouwen om bestaand groen heen, bomen krijgen voldoende ruimte om te groeien, ook ondergronds. Bij werkzaamheden worden de boomwortels beschermd tegen zware machines. Ook het verplaatsen van bomen kan een optie zijn als behoud ter plekke niet mogelijk is.

4. Groenbeloofstelsysteem

Bewoners met een groene tuin die regenwater opvangt (bijvoorbeeld via een regenton, wadi of doorlatende bestrating) krijgen korting op de rioolbelasting. Dit stimuleert waterberging en vermindert de druk op het rioolstelsel.

We

5. Tuinen waterrobuust en biodivers

Initiatieven zoals [Operatie Steenbreek](#) worden doorgezet, waarbij bewoners worden gestimuleerd om tegels te vervangen door groen. Dit wordt aangevuld met persoonlijk advies en hulp bij de uitvoering, vooral voor ouderen of mensen met beperkte mobiliteit.

Voorlichting over het aanleggen van tuinen die regenwater vasthouden wordt versterkt, met aandacht voor het gebruik van regentonnen, infiltratievoorzieningen en planten die goed tegen natte en droge omstandigheden kunnen. Daarbij worden kant-en-klare pakketten aangeboden met inheemse planten, zaadbommen en instructies voor het creëren van een biodiverse tuin, het liefst in samenwerking met lokale wekerijen.

6. Samenwerken voor groen

Ondersteunen van buurtgroepen die zich inzetten voor groen, bijvoorbeeld door het organiseren van gezamenlijke plantdagen, onderhoudsactiviteiten of educatieve projecten. Betrekken van scholen bij groenprojecten, zoals het aanleggen van schooltuinen of het adopteren van een boom of plantsoen door een klas.

7. Groene hoofdstructuren in de gemeente versterken

Doorontwikkelen van hoofdgroenstructuren waaronder grotere gebieden en parken zoals dat tussen Westervoort en Duiven, het *Looveld*, *Horsterpark*, *de Nieuweling*, het *Droopark*. Ook hebben we aandacht voor de doorontwikkeling van groene aders die de wijk in trekken. Lange bomenrijen houden we gezond, vitaal en biodivers.

8. Gemaakte plannen rond het Eilandplein afmaken

Samen met de inwoners is een plan gemaakt voor herinrichting van het *Eilandplein* en omgeving. Helaas is niet [het hele plan](#) uitgevoerd. Ons doel is alsnog dit ontbrekende deel in te vullen, waarmee de verkeersveiligheid rond het Veer wordt verbeterd.

Dit hebben we al bereikt

- Voorstel ingediend voor koelroutes en schaduwplekken, deze is opgenomen in de klimaatagenda.
- Voorstellen gedaan voor groene transformatie op het *Eilandplein*.
- Participatieproces rond het *Eilandplein* ondersteund met plan [voor groene verbinding](#) met *Het Veer*.
- Pilotproject *Pinksterbloem* gerealiseerd voor herstructurering van bestaande bomen. Dit heeft geleid tot een nieuwe bomenrij met robuuste struiken voor biodiversiteit en leefkwaliteit.
- Pleidooi gevoerd voor behoud van bestaande bomen bij nieuwbouw.
- Motie voor [groenbeloonstelsel](#) voor tuinen ingediend als waarderingsinstrument voor bewoners.
- Ondersteuning van tuincoaches en groene buurtinitiatieven structureel opgenomen in wijkbeleid.
- In het stationsgebied en bij het *Eilandplein* vergroening stevig op de kaart gezet.
- Actiegevoerd voor [behoud van het lunchparkje](#) op *Centerpoort-Noord*.
- 't *Holland* is samen met studenten van *Hogeschool van Hall Larenstein* omgevormd tot het groenste bedrijventerrein van Duiven met plannen om Centerpoort Noord nog groener te maken.

De menselijke maat als maatstaaf voor de openbare ruimte

In Duiven, Groessen en Loo wordt het drukker. Er komen meer mensen wonen. Zij maken gebruik van fietsen, e-bikes, scooters, rollators, scootmobiele, auto's en natuurlijk de wandelwagen. In die ruimte willen mensen ook rust, schaduw en plekken om elkaar te ontmoeten, vooral in wijken waar veel steen is en waar voorzieningen verder weg liggen.

Bij de inrichting van de openbare ruimte heeft lange tijd de doorgang van de auto en snel verkeer op één gestaan. Maar dat is niet meer genoeg voor de toekomst. Door klimaatverandering hebben we meer bomen, water en verkoeling nodig. De energietransitie vraagt ook meer ruimte onder de grond. En inwoners willen een leefomgeving die niet alleen praktisch is, maar ook groen, gezond en veilig.

GroenLinks-PvdA wil dat de openbare ruimte van Duiven meegroeit met de wensen van deze tijd. Dat betekent: straten waar auto's te gast zijn, veilige routes voor fietsers en voetgangers en plekken om te spelen, te ontspannen en elkaar te ontmoeten. We kiezen voor een inrichting die rekening houdt met mensen, de natuur versterkt en ruimte biedt voor de toekomst. Een goede openbare ruimte gaat niet alleen over hoe het eruitziet maar ook over hoe we samen willen leven.

IN HET KORT

Openbare ruimte
inrichten als
verblijfsplek

Voorrang voor
duurzaam vervoer

Mobiliteit wordt
inclusief en
betaalbaar

Onze actiepunten

1. Herinrichting wegen bij groot onderhoud

Wegen worden heringericht volgens principes waar de auto welkom, maar te gast is. Voorop staat de mogelijkheid om veilig te spelen, elkaar te ontmoeten tussen het groen en prettig te wandelen en te fietsen. Leefstraten worden de norm bij herinrichting.

2. Straten worden smaller voor de auto en breder voor de buurt

We geven de ruimte in de straat terug aan de inwoners van de buurt. In straten waar asfalt ligt is de autoweg vaak te breed aangelegd. Hier kijken we kritisch of de straat smaller kan en de inrichting anders. Straten in de wijk mogen geen doorgaande route worden voor autoverkeer, maar horen een rustige plek te zijn om elkaar buiten te treffen. Waar mogelijk nemen we maatregelen om doorgaande routes .

3. Veilige schoolroutes

Op de fiets en te voet moet iedere school veilig bereikbaar zijn. Dit begint met goede fiets en wandelroutes. Tussen het centrum van Loo en de *Bernadetteschool* moeten schoolkinderen over de autoweg lopen om op school te komen. Dit is onwenselijk en gaan we zo snel mogelijk tegen.

4. Koelteroutes naar dorpscentra en voorzieningen

Wandel en fietsroutes worden herkenbaar en voorzien van bomen. Op hete dagen zorgt dit ervoor dat zeker voor mensen die kwetsbaar zijn voor hitte dorpscentra en voorzieningen veilig kunnen bereiken onder de schaduw van bomen.

5. Verbeter de fietsinfrastructuur

De fietsinfrastructuur wordt herkenbaar, veilig en aantrekkelijk om gebruik van te maken. Iedere voorziening moet via een veilige en herkenbare route bereikbaar zijn met de fiets. De dorpscentra krijgen fietsenstallingen waar ook de mogelijkheid is om elektrische fietsen veilig op te laden.

6. Aantrekkelijk busvervoer en voor wie het nodig heeft bijna gratis

De busverbinding tussen Duiven, Loo en Groessen brengen we tot stand. Busvervoer moet voor iedereen toegankelijk zijn. Voor *Gelrepas*-houders maken we het busvervoer van lijn 60 en 62 bijna gratis, naar het voorbeeld van Arnhem. Dit maakt mensen mobiel, die anders thuis zouden blijven.

7. Bewoner actief betrekken bij het ontwerp van je straat

Samen maken we van een straat, onze eigen straat. Bewoners worden actief betrokken bij het ontwerp van de eigen buurt of straat.

8. Stimuleren van duurzame deelmobiliteit

Duurzame duurzame deelmobiliteit wordt sterk gestimuleerd. In bestaande wijken geven we meer bekendheid aan deelauto's, bij grote nieuwbouwprojecten wordt deelmobiliteit een voorwaarde van de bouwplannen, zodat wijkbewoners direct onafhankelijk zijn van de aanschaf van een eigen auto.

Dit hebben we al bereikt

- Voorstel gedaan voor herinrichting van straten en vergroening van de openbare ruimte.
- [Amendement ingediend](#) voor hernieuwde busverbinding voor Loo en Groessen. Deze werd unaniem aangenomen.
- Pleidooi gevoerd voor gezonde verbindingen tussen openbare voorzieningen en woonwijken.
- [Investering voorgesteld](#) voor bijna-gratis OV voor *Gelrepas*-houders.

Dierenwelzijn

Dierenwelzijn is een wettelijke plicht dieren een goed leven te bieden, vrij van onnodig lijden.

De gemeente heeft een zorgplicht voor dieren en hun leefomgeving, ook wilde dieren! Dierenwelzijn in de gemeente is afhankelijk van de landelijke wetgeving maar op lokaal niveau is goed mogelijk beleid en praktische uitvoering ten behoeve van dierenwelzijn te ontwikkelen. GroenLinks-PvdA wil voor wilde dieren een stabiele diverse natuurlijke leefomgeving. Het verstandig inrichten en beheren van het landschap voor wilde dieren heeft niet alleen effect op de dieren zelf. De natuur als geheel profiteert hiervan en een groene natuurlijke omgeving met wilde dieren is ook goed voor de mensen die deze natuur bezoeken.

Huisdieren zijn belangrijk voor de economie als voedselbron, ook in Duiven. En de kleine huisdieren hebben als gezelschapdier een belangrijke sociale functie. GroenLinks-PvdA vindt het belangrijk dat alle dieren respectvol worden behandeld en beschermd worden tegen leed en stress.

In de praktijk betekent dit een verbod op (uitbreiding van) intensieve veehouderij en hoe om te gaan met jacht op gemeentegrounden. Verder bij bouwen en slopen rekening houden met vogels en kleine zoogdieren en meer mogelijkheden om verwaarlozing of mishandeling te melden

IN HET KORT

Versterken van een natuurlijke en biodiverse leefomgeving binnen een gezond lokaal voedselsysteem

Meer aandacht voor dierenwelzijn in het gemeentelijk beleid.

Meer aandacht voor dieren bij inrichten van de bebouwde kom

Onze actiepunten

1. Opstellen van een gemeentelijke nota dierenwelzijn

Vormgeven van beleid en proactieve maatregelen ten behoeve van dierenwelzijn voor wilde dieren en huisdieren die verder gaan dan de wettelijke taken.

2. Stop bezuinigen op de *Dierenbescherming* en dierenambulance

Zowel de dierenambulance als organisaties voor landschapsbeheer krijgen gemeentelijke steun.

3. Stimuleren van gezond en lokaal voedselsysteem

GroenLinks-PvdA zet zich in voor alle hoeders van het landschap, zowel economisch als ecologisch.

4. Betere handhaving op het illegaal afsteken van vuurwerk

Strengere handhaving op illegaal afsteken van vuurwerk door gerichte controles, boetes en samenwerking met politie en buurtpreventie.

5. Aandacht voor dieren bij het inrichten van de bebouwde kom

Pleiten voor diervriendelijke inrichting van Duiven: groene verbindingzones, ecoduikers en minder verlichting. Samen met inwoners en experts werken aan een leefomgeving waar dieren veilig zijn. Bijvoorbeeld door het plaatsen van faunatrappen in watergangen en faunapassages onder verkeerswegen.

Dit hebben we al bereikt

- Langs de Rijksweg tussen Duiven en Westervoort wordt invulling gegeven aan een natuurrijk gebied en een biodivers voedselsysteem.
- Samen met Waterschap onderzoek naar natuurvriendelijke oevers langs waterlopen.
- Vrije honden, blij honden: Er zijn naar behoefte hondenlosloopterreinen in Duiven aangelegd en de hondenbelasting is afgeschaft.

Grondstoffen: van afval naar waarde

Wat vandaag afval lijkt, is morgen een waardevolle grondstof. Duiven wil vooroplopen in de circulaire economie: minder verspillen, meer hergebruiken en lokale werkgelegenheid creëren. Afval scheiden doen we niet alleen voor het milieu, maar ook om kansen te bieden aan mensen en om onze leefomgeving mooier en schoner te maken.

Onze ambitie is helder: in 2050 is Duiven volledig circulair. Dat betekent geen restafval meer, maar een economie waarin producten langer meegaan en materialen steeds opnieuw gebruikt worden.

De overstap naar *Circulus* in 2025 is daarbij een belangrijke stap. Omdat *Circulus* publiek eigendom is, houden we als gemeente zelf de regie: publieke waarden staan voorop. Daarnaast ligt er een kans om van Duiven een regionale koploper te maken. De *quickscan* laat zien dat Duiven dé plek is voor een *Circulair Ambachtscentrum*: een centrum waar reparatie, hergebruik, educatie en sociale banen samenkomen.

Zo maken we de cirkel rond: goed voor de aarde, goed voor onze inwoners. Binnen onze gemeente is op het *Synergiepark InnoFase* volop ruimte voor circulaire technologieën en innovaties. Hier werken bedrijven samen aan een duurzame economie waarin grondstoffen worden hergebruikt, reststromen worden gedeeld en energie slim wordt benut.

GroenLinks-PvdA ziet *InnoFase* als het voorbeeld van hoe duurzaamheid, innovatie en sociale vooruitgang hand in hand kunnen gaan. Wij ondersteunen ondernemers die investeren in een circulaire toekomst.

IN HET KORT

publieke regie op
grondstoffen en beleid

Een Circulair
Ambachtscentrum voor
de Liemers met sociale
banen.

Lokaal hergebruiken,
sociaal ondernemen
en toekomstgericht
werken.

Onze actiepunten

1. Minder restafval, meer hergebruik

Het grondstoffenplan uitvoeren met duidelijke doelen: 90 kilo restafval in 2025, 60 kilo in 2030 en geen restafval meer in 2050.

2. Publieke regie via Circulus

Vanaf 2025 sluit Duiven zich aan bij *Circulus*, een publieke organisatie die circulair werken centraal stelt en winst teruggeeft aan de gemeenschap.

3. Lokaal maatwerk in beleid

Flexibiliteit benutten van *Circulus* om lokaal snel te kunnen bijsturen en beleid aan te passen aan de behoeften van inwoners.

4. Circulair Ambachtscentrum voor Duiven

De ontwikkeling van een *Circulair Ambachtscentrum*: een plek voor hergebruik, reparatie en educatie.

5. Hergebruik dichtbij huis

Starten met kringloopinzameling op het *Afval Aanbied Station* en dit uitbreiden met werkplaatsen, *repaircafés* en educatieve projecten.

6. Sociale banen in de circulaire economie

Het *Circulair Ambachtscentrum* moet ook sociale impact hebben: door het creëren van basisbanen, leerwerkplekken en samenwerking met het sociaal domein.

7. Betere dienstverlening bij afvalinzameling

Verbeteren van de dienstverlening op het *Afval Aanbied Station*: betere routing, ruimere openingstijden en meer afvalstromen.

8. Duurzaam ondernemerschap versterken

Ondersteunen van *InnoFase* zodat zij investeren in hergebruik van grondstoffen, energie-uitwisseling en milieuvriendelijke productie.

9. Innovatiehub voor de Liemers

InnoFase positioneren als regionale proeftuin voor circulaire technologie, met ruimte voor *start-ups*, leerwerkplekken en kennisuitwisseling.

9. Circulaire samenwerking stimuleren

Samenbrengen van ondernemers, onderwijs en overheid om nieuwe ketens te ontwikkelen. Van afvalscheiding tot hergebruik van restwarmte.

Dit hebben we al bereikt

- De gemeenteraad heeft ingestemd met de overstap naar *Circulus*, een publieke organisatie voor afvalinzameling en hergebruik. *Circulus* werkt zonder winstoogmerk en helpt gemeenten om minder afval te produceren en meer grondstoffen opnieuw te gebruiken.
- Duiven scoort boven gemiddeld op dienstverlening rond afvalinzameling en recycling (benchmark NVRD 2023).
- Duivens snoeiafval wordt gebruikt als voedsel in de dierentuin Burgers Zoo.
- Uit een verkennend onderzoek blijkt dat Duiven gunstig gelegen is voor een *Circulair Ambachtscentrum*: een plek waar hergebruik, reparatie, educatie en sociale werkgelegenheid samenkomen. Er is draagvlak bij maatschappelijke partners om hieraan mee te werken.
- Er zijn samenwerkingen met kringloopbedrijf *2Switch*, het *Repaircafé* en sociale initiatieven.
- In 2024 is het restafval gestabiliseerd op 100 kg per inwoner; het doel van 90 kg in 2025 is binnen bereik.
- Er is een traject gestart om de toekomst van het *Afval Aanbied Station* te bepalen. Inwoners worden hierbij actief betrokken via participatiebijeenkomsten en klankbordgroepen.
- De gemeente heeft vastgelegd dat circulaire projecten niet alleen goed moeten zijn voor het milieu, maar ook voor mensen. Dat betekent: meer werkgelegenheid, leerplekken en kansen voor inwoners die moeilijk aan werk komen.
- Er wordt gewerkt aan een plan dat laat zien hoe sociaal beleid (zoals werk en participatie) en circulair beleid elkaar kunnen versterken. Dit zorgt voor meer banen, minder afval en een schonere leefomgeving.

Hoofdstuk 4

Besturen met visie investeren met lef

Een gemeente is meer dan een plek waar besluiten worden genomen. Het is een bondgenoot van haar inwoners. Als het bestuur betrouwbaar is en het geld eerlijk wordt ingezet, dan groeit het vertrouwen. Dan weet je: mijn dorp doet ertoe, mijn stem telt mee.

GroenLinks-PvdA gelooft in een overheid die dichtbij is, die luistert en keuzes maakt met oog voor mens, dorp en landschap. Een overheid die niet alleen regels stelt, maar ook ruimte biedt. Die investeert in wat mensen nodig hebben: goede zorg, sterke voorzieningen, een gezonde leefomgeving en eerlijke kansen.

We kiezen voor samenwerking in de regio, voor een fusie die onze dorpen versterkt en niet opslokt. We kiezen voor een financieel beleid dat niet spaart om het sparen, maar investeert in wat het leven beter maakt. En we kiezen voor digitalisering die werkt voor iedereen, met menselijk contact als basis.

In dit hoofdstuk lees je hoe wij bouwen aan een toekomstbestendige gemeente met sterk bestuur, eerlijke financiën en digitale toegankelijkheid:

4.1 Gemeente de Liemers: Samenwerken aan één krachtige gemeente met ruimte voor landschap, voorzieningen en ontmoeting.

4.2 Gemeente Duiven verbonden in de regio: Duiven als actieve partner in de Groene Metropoolregio, met slimme keuzes voor ruimte en economie.

4.3 Digitalisering die werkt voor iedereen: Technologie als ondersteuning, niet als vervanging met aandacht voor toegankelijkheid en publieke waarden.

4.4 Goed bestuur: Een gemeente waar goed bestuur de basis vormt.

4.5 En het geld: Investeren in een sociale, zorgzame en groene gemeente met eerlijke lastenverdeling.

Gemeente de Liemers

De Liemers staat voor dynamische en grote uitdagingen. Er moeten veel nieuwe huizen gebouwd worden en mensen willen graag in een gezonde, groene omgeving wonen. Het is belangrijk dat zorg en winkels dichtbij blijven, en dat mensen elkaar kunnen ontmoeten. Dit betekent dat de gemeente goede keuzes moet maken en naar de inwoners moet luisteren.

De gemeenteraad van Duiven heeft een belangrijke beslissing genomen. Op 1 juli 2025 is besloten om samen te gaan werken met Westervoort, Zevenaar en Doesburg. Niet omdat een grotere gemeente altijd beter is, maar omdat we samen sterker staan. Zo kunnen we als één gemeente meer doen voor de mensen die hier wonen. GroenLinks-PvdA heeft ervoor gezorgd dat deze samenwerking niet alleen over geld en bestuur gaat.

Het gaat ook over wat belangrijk is voor de inwoners: onze dorpen, het mooie landschap en de goede voorzieningen. En over wat we beter kunnen maken: zorg, woningen, duurzaamheid en inspraak. Wij willen een gemeente die actie onderneemt. Een gemeente die niet bang is voor grote uitdagingen, maar ze aanpakt met een duidelijk plan en moed.

Een gemeente die dicht bij de mensen blijft, ook als ze groter wordt. En die ervoor zorgt dat iedereen mee kan doen in de toekomst.

IN HET KORT

Bouwen aan één sterke gemeente

Zorg, voorzieningen en bestuur blijven dichtbij mensen en dorpen georganiseerd.

Landschap, natuur en leefomgeving krijgen ruimte in een duurzame Liemers.

Onze actiepunten

1. Eén krachtige Liemers gemeente

Bouwen aan één krachtige Liemerse gemeente met voldoende bestuurskracht.

2. Behouden en versterken voorzieningen

Behouden en versterken van voorzieningen als bibliotheken en buurthuizen, verspreid over dorpen en kernen.

3. Versterken van het buitengebied

Versterken van het buitengebied als plek voor natuur, ontspanning, recreatie en woningbouw in de vorm van nieuwe erfbouw.

4. Dorpen met ruimte voor ontmoeting

Zorgen voor dorpen met ruimte voor ontmoeting, woningbouw en gemeenschapszin.

5. Stevige positie van de nieuwe gemeente in de Groene Metropoolregio

Positioneren van de nieuwe gemeente in de Groene Metropoolregio, met aandacht voor klimaat, werk en gezonde leefomgeving.

6. Start nu met samenwerking

Start al vóór de fusie met samenwerking, zowel uitvoerend als beleidsmatig op de thema's wonen, groen, mobiliteit en zorg zodat de verschillende organisaties soepel samenwerken in de toekomstige organisatie.

7. Toon leiderschap

Leiderschap tonen door te kiezen voor samenwerking zodat we de woningnood en andere urgente opgaven beter kunnen aanpakken.

Dit hebben we al bereikt

- Doormiddel van een amendement het initiatief genomen “[Een toekomst met aandacht voor mens, dorp en landschap](#)”. Deze is met ruime meerderheid in de Raad aangenomen.
- Het college mandaat gegeven om het fusietraject voort te zetten, wel met duidelijke randvoorwaarden.
- Gezorgd dat de herindeling niet alleen over structuur gaat, maar ook over inhoudelijke aspecten als zorg, landschap, dorpen en democratie.
- Van bestuurskracht een kernpunt gemaakt: geen beheergemeente, maar een gemeente die levert.
- Koppelen van de gemeentelijke herindeling aan urgente opgaven zoals woningbouw, mobiliteit en gezonde leefomgeving.
- Organiseren van dorpsgesprekken, thema-avonden, een Kieskompas-onderzoek en gesprekken met maatschappelijke organisaties.
- Inzetten op samenwerking voor de fusie door nu al afstemming te zoeken tussen de vier gemeenten, zowel organisatorisch als op politiek niveau.
- Bouwen aan politieke verbindingen in de Liemers met onze eigen partij en collega-partijen uit Westervoort, Zevenaar en Doesburg.

Gemeente Duiven verbonden in de regio

Gemeente Duiven maakt deel uit van de *Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen*: een netwerk van gemeenten die samenwerken aan een gezonde, duurzame en verbonden toekomst. GroenLinks-PvdA kiest er bewust voor om deze samenwerking te versterken. Want de grote opgaven van deze tijd, woningbouw, klimaat, mobiliteit, economie en landschap, vragen om regionale antwoorden. Alleen redt geen enkele gemeente het. Samen zijn we sterker.

Onze inzet is helder: Duiven levert een actieve bijdrage aan de metropoolregio, met keuzes die lokaal passen en regionaal iets betekenen. We nemen verantwoordelijkheid voor de ruimtelijke puzzel, denken mee over verplaatsing van bedrijven, en maken daardoor ruimte voor wonen, sport en landschap. Tegelijkertijd bewaken we de kwaliteit van onze eigen leefomgeving. We kiezen niet voor méér bedrijventerrein, maar voor beter gebruik van huidige bedrijfsterreinen. We transformeren waar dat kan en versterken waar dat nodig is. Wij verbinden wonen, werken en landschap tot één geheel. Duiven is géén randgemeente, maar een volwaardige partner in een regio die vooruit wil.

IN HET KORT

Duiven versterkt de regio door slim ruimtegebruik en gezonde economische keuzes

We zetten in op transformatie van bedrijventerreinen tot een woonomgeving met een hoge kwaliteit

Regionale samenwerking betekent dat de Gemeente Duiven verantwoordelijkheid neemt voor economische en ruimtelijke keuzes.

Onze actiepunten

1. Herontwikkeling leegstaande panden

Herontwikkeling van leegstaande bedrijfspanden krijgt prioriteit, met ruimte voor duurzame, lokaal gewortelde ondernemers.

2. Transformatie oude bedrijfsterreinen

Transformatie van verouderde bedrijventerreinen tot woonomgevingen. Dit wordt ingezet op locaties die grenzen aan woonwijken, zoals 't *Holland* en de *Spoorzone*.

3. Duiven neemt verantwoordelijkheid regionale verplaatsingsopgave

Duiven neemt verantwoordelijkheid in de regionale verplaatsingsopgave van bedrijven uit Arnhem. Woningbouw en werkgelegenheid worden samengebracht in één ruimtelijke agenda, zodat functies elkaar versterken in plaats van concurreren.

4. Gemengde functies op bestaande industrieterreinen

Op bestaande industrieterreinen wordt ingezet op gemengde functies: wonen, werken, recreatie en groen in samenhang.

5. Nieuwe ontwikkelingen beoordelen

Nieuwe ontwikkelingen worden beoordeeld op gebruikswaarde, toekomstwaarde, belevingswaarde en herkomstwaarde, afgestemd op locatie en functie.

Dit hebben we al bereikt

- Bij regionale afspraken binnen de [Groene Metropoolregio](#) is gekozen voor slimme herontwikkeling in plaats van uitbreiding van bedrijventerreinen.
- Bij *'t Holland* en de *Spoorzone* gepleit voor transformatie naar woonfuncties met voorzieningen.
- Motie ingediend voor het faciliteren van gezonde, lokaal gewortelde bedrijvigheid op bestaande terreinen.
- Steun uitgesproken voor regionale woningbouwstrategieën waarbij Duiven verantwoordelijkheid neemt voor verplaatsingsopgaven.
- Succesvolle samenwerking met Westervoort: sportvelden verplaatst naar Duivens grondgebied, met investeringen in de natuur en het voedselsysteem langs de rijksweg, waardoor Westervoort ruimte kreeg voor [ruim 500 nieuwe woningen](#).

Digitalisering die werkt voor iedereen

Digitalisering biedt kansen om onze gemeente slimmer, transparanter en toegankelijker te maken. Maar technologie mag nooit een doel op zich zijn - ze moet dienen wat écht telt: toegang, vertrouwen en zeggenschap voor alle inwoners. In Duiven kiezen we voor een digitale toekomst die publieke waarden centraal stelt: autonomie, inclusie en menselijke maat.

Dat begint bij regie. Software die met publiek geld wordt ontwikkeld, moet ook publiek beschikbaar zijn. Gemeenten mogen zich niet afhankelijk maken van grote commerciële platforms (Big Tech) voor diensten zoals communicatie, dataopslag of identiteitsbeheer. Digitale infrastructuur is net als wegen, energie of water een publiek goed en moet ook zo worden behandeld. GroenLinks-PvdA kiest daarom voor open standaarden, open source software waar mogelijk, transparante algoritmes en samenwerking met publieke en non-profit partners

Daarnaast mag digitalisering niemand uitsluiten. Niet iedere is digitaal vaardig, en niet iedereen heeft toegang tot dezelfde middelen. Daarom blijft menselijk contact altijd beschikbaar via buurthuizen, scholen en loketten. Technologie moet ondersteunen, niet vervangen. Daarmee wordt gekozen voor een digitale samenleving die werkt voor iedereen.

IN HET KORT

Menselijk contact is de basis en altijd mogelijk, digitale diensten zijn een aanvulling

Technologie is transparant, toegankelijk en staat in dienst van de samenleving

Digitale infrastructuur wordt benaderd als publieke voorziening, met aandacht voor open standaarden en veilige dataopslag

Onze actiepunten

1. Menselijk contact als basis

Digitale diensten worden aangevuld met fysieke loketten en ondersteuning, zodat niemand wordt uitgesloten. Technologie ondersteunt, maar vervangt nooit persoonlijk contact.

2. Digitalisering voor iedereen

Digitale toegankelijkheid wordt actief verbeterd, zodat alle inwoners mee kunnen doen. We besteden extra aandacht aan laaggeletterdheid, *digistarters* en mensen met een beperking. Websites, formulieren en apps worden gebruiksvriendelijker gemaakt. Niemand mag buiten de boot vallen.

3. Toegankelijkheid begint bij luisteren

Vraag actief naar de tevredenheid van digitale systemen onder inwoners. We tuigen daarvoor een werkgroep toegankelijkheid op, zodat informatie voor iedereen toegankelijk is.

4. Digitale infrastructuur is een publiek goed

Net als wegen, energie en water is digitale infrastructuur een essentiële publieke voorziening. Denk aan dataopslag, afhandeling van vergunningen, identiteitsbeheer en communicatieplatforms. Die moeten onder publieke regie blijven, met publieke waarden als uitgangspunt.

5. Open standaarden en publieke regie

Duiven kiest voor open technologieën, open source waar mogelijk en Europese regie over data en systemen, om afhankelijkheid van *Big Tech* te verminderen. Transparantie en ethiek staan voorop.

6. Digitale samenwerking in de regio

Data stopt niet bij de gemeentegrens. Bouw samen met buurgemeenten en publieke partners aan een gedeeld dataplatform dat publieke waarden borgt, samenwerking versterkt en schaalvoordelen oplevert, met publieke regie als uitgangspunt.

7. Veilige dataopslag

Maatregelen nemen om kritieke gemeentelijke data te beschermen tegen inbreuk door derden en datalekken. Dit gaat onder andere om persoonsgegevens. Digitale veiligheid is geen bijzaak, maar een kernverantwoordelijkheid van de overheid.

Dit hebben we al bereikt

- Via *1Stroom* is Duiven gestart met datagedreven werken in het sociaal domein en openbare ruimte.
- Eerste stappen gezet richting een juridisch en ethisch kader voor verantwoord datagebruik.
- Digitale dashboards ontwikkeld voor betere beleidsinformatie en transparantie richting de raad, zoals het *Dashboard Sociaal Domein*.

Goed bestuur

GroenLinks-PvdA staat voor een gemeente waar goed bestuur de basis vormt van alles wat we doen. In een tijd waarin vertrouwen in de overheid onder druk staat, kiezen wij voor een bestuur dat transparant, betrouwbaar en betrokken is. Een bestuur dat luistert, uitlegt en dan pas handelt in het belang van de huidige, nieuwe en toekomstige inwoners.

Alleen met een transparante overheid kunnen we samenwerken aan de grote uitdagingen van deze tijd: betaalbaar wonen, klimaatbeleid, en sociale rechtvaardigheid. Daarnaast besturen we met een blik op de nabije en verre toekomst.

We ondersteunen de samenwerking met de kinderraad, jeugdorganisaties en scholen. Samen met de kinderburgemeester adviseert de kinderraad de gemeenteraad over onderwerpen die voor kinderen belangrijk zijn.

IN HET KORT

Zorgen voor een betrokken bestuur, die luistert, uitlegt en dan pas handelt.

Kinderen en jongeren krijgen een stem

Besturen met de blik op de nabije én verre toekomst.

1. Betrokken bestuur

Besluiten worden helder uitgelegd. Inwoners kunnen makkelijk contact leggen met de gemeente en worden betrokken bij wat er speelt en waarom keuzes worden gemaakt.

2. Participatie

Alle inwoners krijgen een stem in hun leefomgeving. Er wordt geïnvesteerd in burgerinitiatieven, wijkraden en digitale inspraak. Inwoners kunnen eigen ideeën inbrengen en met kansen en oplossingen komen.

3. Toekomststoel in de raadzaal

De [toekomststoel](#) krijgt een vaste plek in de raadszaal. De lege stoel symboliseert de toekomstige generaties, de stem van de jeugd die de gevolgen ondergaan van genomen besluiten. Het idee komt van Jan Terlouw, hij beschreef het in zijn boek Het Hebzuchtgas.

4. Jongeren aan het woord

Kinderen en jongeren verdienen een stem in het bestuur van Duiven. Er wordt structureel samengewerkt met de kinderraad, jeugdorganisaties en scholen. Met ruimte voor hun eigen agendapunten.

Onze actiepunten

Dit hebben we al bereikt

- Er is aandacht voor betere communicatie over minimaregelingen en laaggeletterdheid, zodat inwoners weten waar ze recht op hebben.
- Aandacht gevraagd voor dorpsgesprekken en inwonersparticipatie ondersteund (Eilandplein, Bloemenbuurt).
- Namens kinderen van stichting SHO is een toekomststoel aangeboden aan de gemeenteraad. De stoel is er, nu moet deze wat GroenLinks-PvdA betreft nog een structurele plek krijgen in de raadszaal, zodat de raad bij ieder besluit wordt herinnerd aan het feit dat besluiten van vandaag effect hebben op de wereld van morgen en de generaties na ons die die wereld gaan beleven.

En het geld

Duiven beschikt over een uitzonderlijk grote Algemene Reserve. Veel meer dan nodig is voor een gezonde financiële buffer. Tegelijkertijd worden voorzieningen die zorgen voor verbondenheid, ontwikkeling en leefkwaliteit afgebouwd of onder druk gezet. Dat is niet rechtvaardig.

GroenLinks-PvdA kiest voor een andere koers: we zetten onze financiële slagkracht in voor publieke waarde. We investeren in muziekles op school, hulp voor mantelzorgers, bibliotheken, sociaal werk, cultuur en een groene leefomgeving. Want dát maakt Duiven leefbaar en sociaal sterk.

Ook de verdeling van gemeentelijke lasten moet eerlijker. Inwoners van Duiven betalen bovengemiddeld veel OZB, terwijl grote vastgoedeigenaren en bedrijven juist fors minder betalen dan elders in de regio. Dat verschil is niet uit te leggen — zeker niet nu Duiven in 2029 fuseert met gemeenten waar het OZB-tarief voor bedrijven tot 75% hoger ligt.

GroenLinks-PvdA wil dit rechtzetten. We harmoniseren de OZB-tarieven stapsgewijs richting het regionale en landelijke gemiddelde. Daarmee verlagen we de OZB voor inwoners aanzienlijk én voorkomen we bezuinigingen op essentiële voorzieningen.

IN HET KORT

Investeren in een sociale, zorgzame, groene en vrije gemeente.

Verdubbeling van geld door slim investeren en benutten provinciale en Europese subsidies.

Bedrijven leveren een eerlijke bijdrage en de gemeentebelasting voor inwoners gaat omlaag.

Onze actiepunten

1. Harmonisering OZB-tarieven

GroenLinks-PvdA wil de OZB-tarieven in Duiven stapsgewijs harmoniseren met omliggende gemeenten en het landelijk gemiddelde, zodat grote vastgoedeigenaren een eerlijke bijdrage leveren aan de voorzieningen waar ook zij van profiteren; dit levert tot €1,5 miljoen op, maakt het mogelijk om de OZB voor inwoners te verlagen én voorkomt dat bij een toekomstige fusie de lasten abrupt stijgen.

2. Structurele lasten zo laag mogelijk houden

Zet de Algemene Reserve in voor sportvelden, openbare ruimte, leefstraten en vergroeningsprojecten. Dit is gespaard geld van de inwoners en mag nog vóór de fusie ten goede komen aan Duivense voorzieningen en leefomgeving.

3. De algemene reserve is gespaard geld van de inwoners

Voordat de fusie realiteit is, zetten we 20% van de Algemene Reserve in voor lokale projecten zoals het uitvoering geven aan de *Dorpsvisies* van Groessen en Loo, uitbreiding van het *Eilandplein* naar basisschool *Het Veer*, aankoop van gronden voor natuur- en parkontwikkeling en uitbreiding van de sportvoorzieningen.

4. Benut subsidies van de EU, het Rijk en de provincie

Denk hierbij aan de LIFE-subsidie (vanaf € 1 miljoen aan Europees geld) voor vernieuwende projecten, subsidie voor landschap en biodiversiteit (€ €200.000 aan provinciaal geld) en Dorpendeal (€ 400.000 aan provinciaal geld). Deze zijn de afgelopen jaren onbenut gelaten waardoor Duiven veel geld is misgelopen.

Dit hebben we al bereikt

- De scheve lastenverdeling tussen inwoners en vastgoedeigenaren blootgelegd en geagendeerd.
- Aangetoond dat Duiven structureel in de plus staat en dat bezuinigingen op sociale en publieke voorzieningen niet nodig zijn.
- Politiek draagvlak gecreëerd voor een eerlijke lastenverdeling: lagere OZB voor inwoners, hogere bijdrage van vastgoedbedrijven.
- Voorkomen dat bij een toekomstige fusie de OZB voor bedrijven abrupt stijgt, door nu al te kiezen voor geleidelijke harmonisering.
- Bezuinigingen van bijna €600.000 op bibliotheek, muziekonderwijs, groen, mantelzorg en sociaal werk getracht te schrappen via het amendement “Investeer in wat ons bij elkaar houdt”.
- Gepleit voor het benutten van provinciale en Europese subsidies die eerder onbenut bleven, zoals voor biodiversiteit, landschap en dorpsontwikkeling.
- In 2024 hebben we vastgesteld dat bezuinigingen zo min mogelijk ten koste gaat van het sociale en groene karakter van onze gemeente. Onze motie werd unaniem aangenomen door de raad.